

La parada de Sesmond

L'AAC i Lloret de Mar, cruïlla d'interessos i complicitats

Joan Antoni Jiménez
President de l'AAC

L'Associació d'Arxivers de Catalunya (AAC), recentment rebatejada com a Associació d'Arxivers-Gestors de Documents de Catalunya, té una extensa tradició com a eix vertebrador de la professió, i això malgrat tenir només vint-i-sis anys d'existència. En aquest sentit, la fundació de l'AAC s'ha d'emmarcar i contextualitzar en la situació general de la societat que la va veure néixer, quan l'any 1985 s'estava normalitzant el país després de la recuperació de la democràcia i del retrobament de les institucions catalanes.

L'AAC va aparèixer en un moment de reeiximent de la política cultural, obscurida pels anys de la dictadura, com a símbol de la recuperació i posada al dia de la nostra identitat després del túnel que havien suposat tants anys de franquisme. Es volia que la cultura, i per extensió els arxius, fossin un referent significatiu del nostre passat com a país i un testimoni vital del que havíem estat.

En aquells primers anys, els arxius en la seva qualitat d'entitat cultural, servien per donar prestigi a la població que els acollia. On hi havia un arxiu en funcionament era emprat per donar una imatge de ciutat amb pes històric, de lloc amb solera i tradició.

Així doncs, l'AAC va començar a rodar quan la majoria dels professionals de l'arxivística encara estàvem iniciant-nos-hi i anàvem aprenent sobre la marxa. Era un temps

d'autodidactes i de construcció de l'arxivística catalana basant-nos en un aprenentatge continuat. L'entitat va sorgir per poder donar resposta a les necessitats d'unificar fórmules de treball, intercanviar idees i reflexions, així com donar cos teòric als problemes que se'ns plantejaven als arxius.

Ja des del moment de la seva creació, l'AAC va dirigir els seus esforços a ser una entitat prestadora de serveis als professionals; l'objectiu inicial va ser el de donar suport tècnic a les persones associades que exercien l'arxivística i oferir col·laboració a les institucions públiques i privades que buscaven solucions a les seves necessitats documentals.

Per assolir aquests objectius, l'AAC s'ha dedicat a potenciar el treball i la figura de l'arxiver defensant els seus drets i interessos, ha ajudat a afirmar l'espai que correspon a la ciència arxivística, ha fomentat la creació de nous arxius i ha col·laborat en la revitalització dels ja existents, sense oblidar-se de vetllar per la salvaguarda de tota la documentació històrica.

Nogensmenys, mereixen una menció especial dues línies d'actuació que des del començament han caracteritzat a l'AAC: la promoció de la formació i l'edició de publicacions d'interès científic o tècnic.

Pel que fa a la formació, des de finals dels anys 80 l'AAC va liderar l'organització de vuit promocions de màster d'arxivística en col·laboració amb quatre universitats catalanes, el que va servir de plataforma per a la creació fa quasi 10 anys de l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents, actualment vinculada a la Universitat Autònoma de Barcelona. Al llarg d'aquests anys, tampoc no ha oblidat la formació continuada i ha realitzat més de 150 cursos amb l'objectiu de donar un complement formatiu de qualitat, adaptat a les noves orientacions que, poc a poc, ha anat conformant la ciència arxivística.

Pel que fa a l'edició de publicacions científiques, la revista tècnica *Lligall*, la col·lecció "Textos" o l'aparició del *Manual d'arxivística i gestió documental* han estat, en aquests anys, la punta de llança del coneixement i del tractament de la documentació. De manera continuada, aquestes publicacions han liderat els avenços conceptuals i teòrics que han fet possible la creació de doctrina i l'establiment de

Moment de la signatura del conveni per a la realització del XIII Congrés d'Arxivística de Catalunya.

protocols d'actuació als arxius o de tractament documental. El corpus teòric generat des de l'AAC ha anat consolidant la pràctica professional i ha resultat molt necessari perquè totes les institucions i empreses catalanes amb necessitats de disposar d'un arxiu organitzat, tinguin els criteris suficients per poder aplicar les mesures correctores i establir les necessitats funcionals de cada arxiu o de cada institució.

I des de llavors, què? Doncs, en els anys que han passat des d'aleshores, el predomini del punt de vista historicista ha deixat pas a una visió més integradora, oberta i pluridisciplinària, en què els arxius ja no només són entitats dedicades a la preservació de la memòria. Avui dia, la gestió de la documentació administrativa, l'Administració electrònica i els reptes de la societat del coneixement han convertit la nostra professió en una activitat moderna i innovadora, allunyada dels esquemes clàssics, avantguardista per la renovació de conceptes i l'adaptació constant a les noves tecnologies que porta implícita la seva pràctica.

Aquest rigor en el treball ha ajudat a situar l'arxivística catalana en el mapamundi de la nostra professió, prestigiada tant entre la resta de les associacions professionals catalanes com entre les d'Espanya i de la resta del món. La nostra presència continuada en llocs rellevants dels organismes internacionals és el millor aval que podem tenir; és la millor carta de presentació i de credibilitat quan expliquem qui som i què fem els arxiviers.

En un intent de mantenir viva aquesta tradició d'innovació, al llarg d'aquests anys, l'AAC ha organitzat bianualment un congrés com a lloc de trobada i ebullició del pensament científic, d'evolució de la ciència arxivística, de diàspora dels punts de vista i debats dels professionals catalans. En aquests congressos l'AAC sempre ha buscat la complicitat del territori i és per aquesta raó que totes les edicions s'han desenvolupat en localitats que s'escampen per tot el territori català, des de Tortosa fins a Ribes de Fresser, des de la Seu d'Urgell fins a Roses.

És en aquest context que, després dels contactes inicials amb el Servei d'Arxiu Municipal local, l'Ajuntament de Lloret de Mar i l'AAC van signar un conveni per a la realització del XIII Congrés d'Arxivística de Catalunya els propers 5, 6 i 7 de maig de 2011 al teatre municipal de la vila.

Aquest conveni recull els detalls de l'organització del Congrés, però també expressa la voluntat de l'AAC de consolidar llaços amb una ciutat de gran tradició històrica, preocupada pel seu bagatge cultural i que, a més, ha fet un gran esforç de recuperació i de difusió del seu patrimoni.

Pel que fa a l'apartat tècnic, ja fa uns mesos que hi treballa un comitè científic amb més d'una desena de professionals catalans dels arxius, entre els quals hi ha també l'arxiver de Lloret de Mar. Tot i que encara s'està ultimant el programa del Congrés, hi haurà un nombre important de conferencians nacionals i estrangers que vindran a explicar el seu punt de vista sobre els desafiaments actuals que té plantejats l'arxivística i la gestió documental. També hi haurà la possibilitat d'assistir a dues taules rodones obertes al debat i l'intercanvi d'opinions i experiències.

I per a Lloret de Mar, què pot representar aquest Congrés? Doncs, a banda de l'innegable benefici econòmic que pot suposar la visita a la ciutat de més de 300 professionals durant tres dies, també permetrà donar a conèixer als assistents el vessant cultural d'una població molt dinàmica i amb bones perspectives de creixement, una ciutat que fa temps va començar a fomentar el turisme de congressos. Amb aquest en concret s'inaugurarà el nou teatre municipal ubicat al parc de Can Saragossa.

Certament, és ben evident que el programa social serà un dels complements perfectes del Congrés, ja que permetrà gaudir d'alguns dels indrets més emblemàtics i interessants del municipi com ara els jardins noucentistes de Santa Clotilde, el Museu del Mar, Can Saragossa o el paratge de Sant Pere del Bosc.

D'altra banda, el Congrés oferirà als lloretencs la possibilitat d'acostar-se al món dels arxius, una professió que ha sofert importants transformacions en els darrers vint anys i que es planteja nous reptes, especialment en el camp de la Societat de la Informació.

Des de l'AAC estem segurs que el XIII Congrés serà un èxit de participació i confirmarà aquest lligam de la ciutat de Lloret de Mar amb el concepte d'hospitalitat i acolliment, del caràcter obert i receptiu dels seus habitants, una vila amb cura pel seu llegat, però també oberta als estímuls que ofereix el segle XXI. ■

Moment de la signatura del conveni per a la realització del XIII Congrés d'Arxivística de Catalunya.

Accés als documents

Les consultes

El nombre consultes que s'han realitzat aquest 2010 ha experimentat una davallada del 33,7% –de 8.826 a 5.850–. Pel que fa les consultes particulars, han estat les virtuals les que han tingut un descens més important, del 45% –s'ha passat de 2.908 a 1.599–. D'altra banda, el descens en les presencials ha estat del 26,4% –es passa de 5.918 a 4.356–, menys acusat que en les virtuals. Les consultes administratives han estat també menys nombroses que el 2009, amb un descens del 24,5% –de 4.262 a 3.220–. És el segon any consecutiu que es produeix un descens de les consultes, el qual té relació, possiblement, amb la crisi econòmica, que ha aturat nombroses obres i activitats econòmiques dels ciutadans.

Els usuaris

El 2010 el nombre d'usuaris, com el de consultes, ha seguit la tendència a la baixa dels darrers dos anys. Si l'any passat la davallada es va produir pel que fa els usuaris administratius, enguany aquest descens s'ha estès també als usuaris particulars, tant els virtuals com els presencials. Pel que fa el nombre d'usuaris virtuals el descens ha estat del 21,7% –de 546 a 433–, mentre que la davallada dels presencials ha estat del 11,7% –s'ha passat de 2.412 a 2.130–. El número d'usuaris administratius ha experimentat també un descens, en aquest cas del 9,7% –de 2.029 a 1.845–. D'aquestes dades interpretem que la davallada –tot i que no tan forta com l'any 2009– és conseqüència de l'estancament causat per la crisi econòmica.

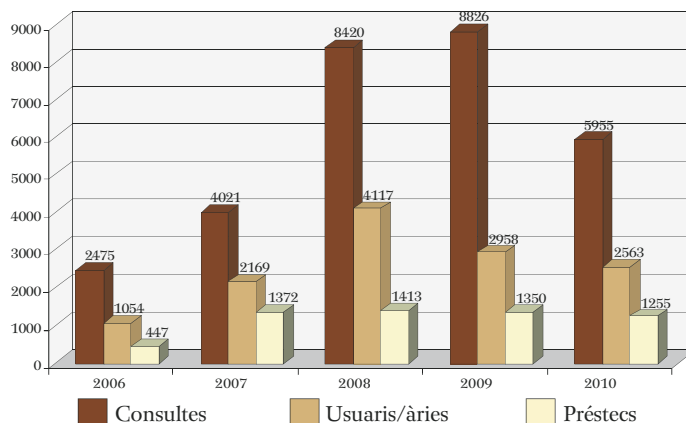
Els préstecs

En consonància amb el descens de consultes internes i usuaris interns és lògic que el nombre de préstecs també sigui inferior al de l'any passat, continuant la davallada encetada el 2008. El 2010 el descens dels préstecs administratius respecte del 2009 ha estat del 7%: s'ha passat de 1.350 a 1.255.

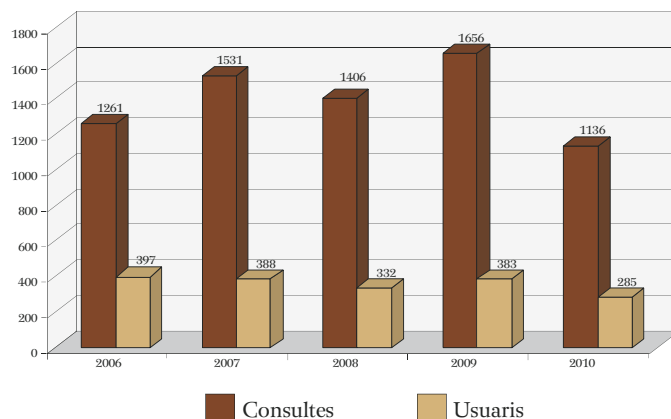
Evolució dels préstecs pendents de retornar a l'Arxiu

Des de les diverses unitats administratives de l'Ajuntament es pot demanar en préstec la documentació que el Servei d'Arxiu custodia. Ens referim a expedients que no tinguin més de 30 anys d'antiguitat. Si la documentació té més de 30 anys no podrà sortir de les dependències de l'Arxiu i haurà de ser consultada a la seva sala de consulta. També cal

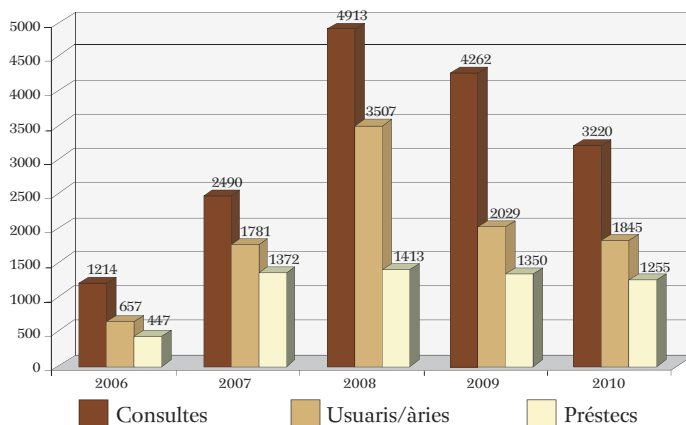
Total consultes usuaris/àries 2006-2010

Consultes i usuaris/àries particulars presencials 2006-2010

Consultes usuaris/àries i préstecs administratius 2006-2010

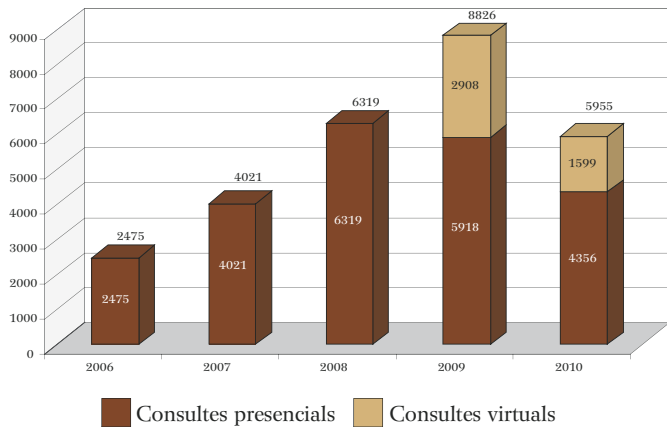

tenir en compte que, segons el Reglament del Servei d'Arxiu Municipal, el termini de retorn de préstecs és de 30 dies, prorrogable com a molt fins a un any.

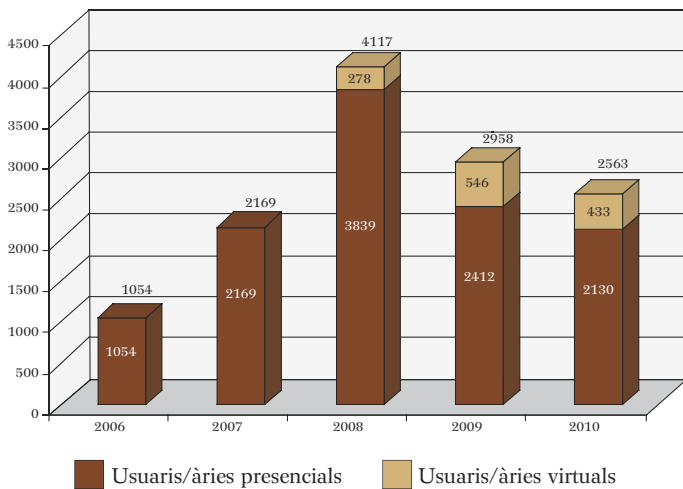
Consultes i usuaris/àries en el període 2006-2010

Any	Particulars				Administratives			Total	
	Virtuals		Presencials		Usuaris	Consultes	Préstecs	Usuaris	Consultes
	Usuaris	Consultes	Usuaris	Consultes					
2006			397	1.261	657	1.214	447	1.054	2.475
2007			388	1.531	1.781	2.490	1.372	2.169	4.021
2008	278	2.101	332	1.406	3.507	4.913	1.413	4.117	8.420
2009	546	2.908	383	1.656	2.029	4.262	1.350	2.958	8.826
2010	433	1.599	285	1.136	1.845	3.220	1.255	2.563	5.955
Total	1.257	6.608	1.785	6.990	9.819	16.099	5.837	12.861	29.697

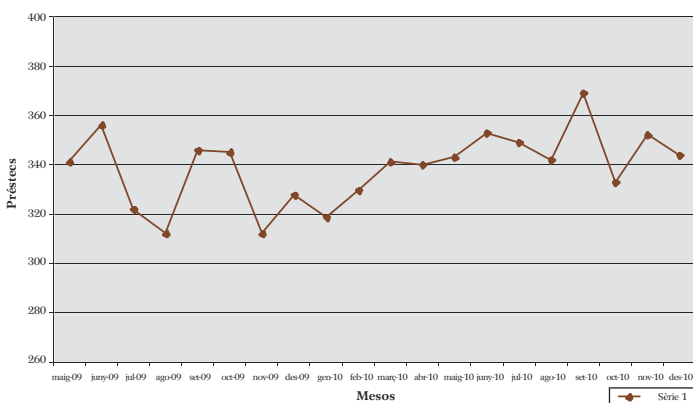
Total consultes 2006-2010

Total usuaris i usuàries 2006-2010

Préstecs pendents de retornar maig 2009 - desembre 2010

El nombre d'expedients en préstec pendents de retornar al Servei d'Arxiu s'ha mantingut en unes xifres força semblants –entre els 312 i els 356– del maig de 2009 ençà, situant-se principalment al voltant dels 340. Podem observar com és en els mesos d'estiu dels dos anys estudiats, entre juny i agost, quan el nombre de préstecs no retornats descendeix de forma significativa. És a l'estiu, moment en què l'activitat a les diverses seccions de l'Ajuntament baixa d'intensitat, quan els administratius aprofiten per retornar a l'Arxiu un nombre important d'expedients en préstec que ja no necessiten consultar. Pel que fa l'any 2010 s'ha passat dels 319 préstecs pendents inicials del mes de gener als 344 del mes de desembre, un augment del 7,8%.

Els ingressos documentals

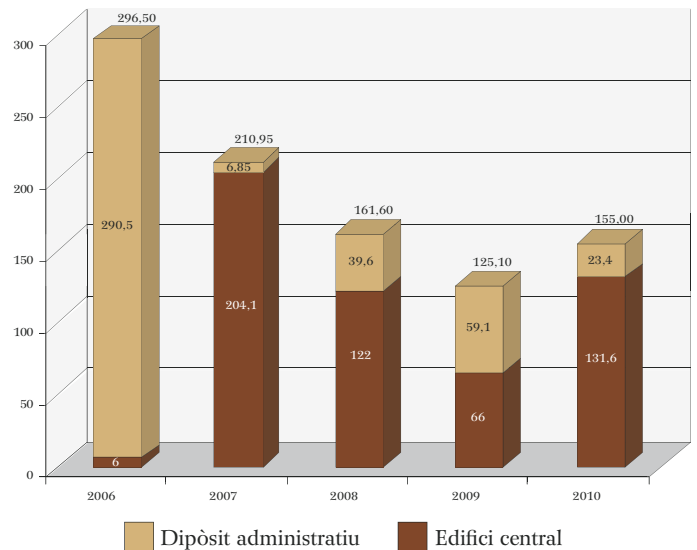
Les transferències administratives

L'any 2009 les transferències administratives van arribar al seu punt més baix dels últims anys: 125,10 ml. Durant l'exercici 2010, però, la xifra s'ha apujat fins als 155 ml, la qual cosa representa un increment del 23,90%.

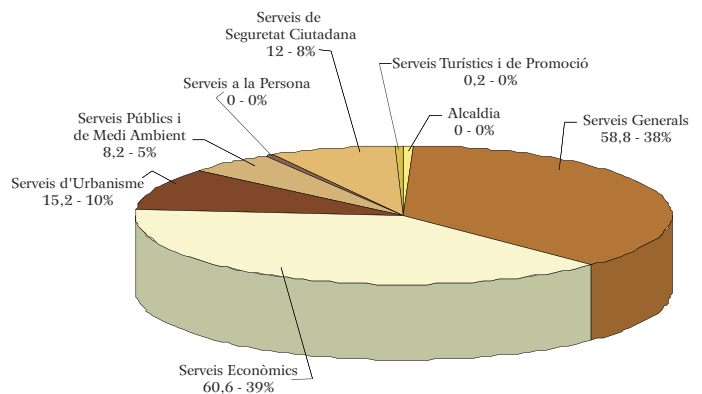
Les principals responsables d'aquest augment són les àrees de serveis generals i serveis econòmics. En comparació amb l'any 2009, els documents transferits per la primera han augmentat d'un 60%, i els de la segona d'un 114% –concretament, la quantitat s'ha duplicat amb escreix, passant de 28 a 60 ml, aproximadament–. L'ingrés de la documentació de recaptació executiva dels exercicis 2007 i 2008 i les transferències internes de control de documentació al propi Servei d'Arxiu es perfilen com les més destacades contribucions a aquesta suau pujada que confirma una tendència a l'estabilització al voltant dels 150-160 ml anuals.

Si mirem amb deteniment el quadre de xifres segons cada servei i secció, trobem un paisatge relativament canviat respecte l'any 2009. Serveis Generals i Serveis Econòmics sumen entre tots dos gairebé un 80% del total, mentre que urbanisme i obres i serveis públics, en canvi, passa de 50 en

Transferències administratives (en ml)

Transferències administratives 2010 (ml i %)

Transferències administratives 2010			
Àrea	Metres lineals	Metres lineals	%
000 ALCALDIA		0	0
100 SERVEIS GENERALS			
111 Serveis Jurídics / Unitat jurídica	0.10		
112 Serveis Jurídics / Via pública	8.00		
130 Organització i Recursos Humans	3.00		
140 Arxiu	37.90	58.80	37.94
150 Informàtica	0		
160 Oficina Informació i Atenció Ciutadana	9.80		
170 Territori	0		
180 Participació Ciutadana i TICS	0		
200 SERVEIS ECONÒMICS			
210 Gestió i Inspecció Tributària	11.20	60.60	39.10
220 Comptabilitat	8.20		
230 Tresoreria i Recaptació Executiva	41.20		
300 SERVEIS D'URBANISME			
310 Planificació i gestió urbanística	0.20	15.20	9.81
320 Obres	13.20		
330 Disciplina urbanística	1.80		
400 SERVEIS A LA PERSONA			
410 Benestar i Família	0		
420 Esports	0		
430 Educació	0	0	0
440 Joventut	0		
450 Cultura	0.50		
460 Biblioteca	0		
470 Casal del Jubilat	0		
500 SERVEI DE SEGURETAT CIUTADANA			
510 Policia Local	12.00	12.00	7.74
520 Protecció Civil	0		
600 SERVEIS TURÍSTICS I DE PROMOCIÓ			
610 Turisme	0.20	0.20	0.13
620 Comerç i Promoció	0		
621 OMIC	0		
700 SERVEIS PÚBLICS I MEDIAMBIENT			
710 Medi ambient i mobilitat	0		
720 Activitats mediambientals	5.00	8.20	5.29
730 Obra pública i serveis de manteniment	3.20		
740 Cicle de l'aigua	0		
TOTAL		155.00	100

conjunt a 23 ml, és a dir, d'un 48 a un 15%. En general, el segment obres-urbanisme-serveis públics retrocedeix tant en valors absoluts i relatius fins a situar-se a nivells propers als de l'exercici 2008 per la part baixa. Tant serveis generals com serveis econòmics experimenten un creixement al voltant dels deu punts percentuals.

Aquest volum d'ingressos s'ha traduït en un increment de 8.961 nous registres computats a l'inventari general del Servei d'Arxiu. Hom ha passat de 135.000 a 31/12/2009 –en concret, 134.948– a 143.909 just un any després. Els nous registres representen un augment aproximat del 6,6% sobre l'inventari general, però també un descens del 25% respecte als 12.000 registres ingressats.

Avaluació i eliminació de documents

L'any 2010, aquest Servei d'Arxiu, d'acord amb la Llei d'arxius i documents 10/2001, i segons allò que disposen els diferents decrets i ordres de la Generalitat, ha prosseguit amb la seva tasca d'avaluació i tria documental. Durant el passat any 2010, d'acord amb les Taules d'Avaluació Documental, s'han preparat vuit propostes per a poder eliminar certa documentació que ja no tenia vigència administrativa i sense interès històric.

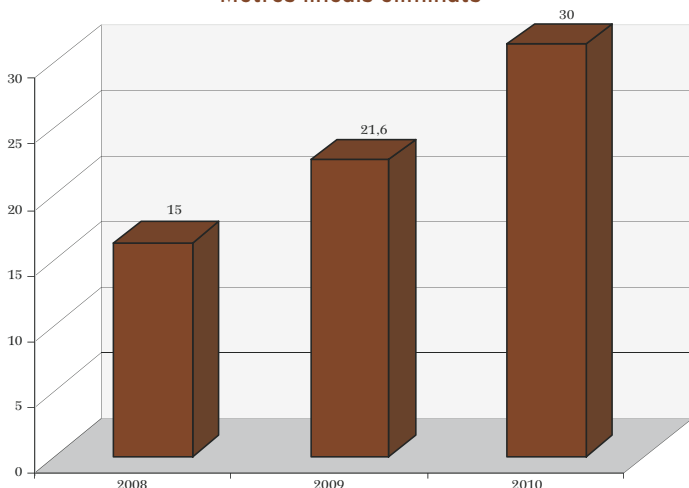
L'any 2008 foren destruïts 15 m.l. de documentació i el 2009 van ser 21,6. El passat 2010 el nombre de m.l. eliminats s'ha enfilat fins als 30. D'aquests, 20 eren procedents de l'Oficina d'Informació i Atenció al Ciutadà (OIAC), mentre que la resta es tractava de duplicats i còpies provinents de les seccions d'Obres, Planificació i Gestió Urbanística i Obra Pública i Serveis Públics de Manteniment.

Els ingressos extraordinaris

Els fons audiovisuals han estat els grans protagonistes de l'any 2010 en matèria d'ingressos extraordinaris. Al maig es va celebrar l'acte de cessió del fons d'imatge en moviment de Paco Costa, un dels més destacats retratistes del Lloret de la segona meitat del segle XX en format cinema. Les seves pel·lícules en ajuden a conèixer amb més detall com era el Lloret dels anys seixanta, setanta i vuitanta del segle passat. En elles veiem una vila en ple procés de transformació que canviava de manera vertiginosa en qüestió de mesos. Altres persones han fet cessió o donació de més filmacions en suport cinema o vídeo, tal com es pot veure en la relació annexa. Certament, sembla que per fi ha arribat el moment que les famílies i particulars comencen a valorar com es mereix el nostre patrimoni audiovisual, un dels menys coneguts i alhora més vulnerables a causa de la fragilitat dels suports i la gran importància que tenen unes adequades condicions mediambientals en la seva correcta conservació.

De la mateixa manera, queden en bones condicions de tractament les prop de 400 plaques de vidre del fons Xifra cedides pel Sr. Joan Andrés i Barella. El passat mes d'octubre van tenir lloc a l'Antic Sindicat tant l'acte de cessió com l'exposició d'aquest fons. La mostra *Lloret de Mar vist per Ernest Xifra (1920-1940)* ha aprofitat als lloretencs una sèrie de fotografies inèdites de la vila i dels seus habitants durant aquest període crucial del segle XX. És obligatori esmentar i agrair la col·laboració de totes aquelles persones que gràcies a aquesta exposició ens han ajudat a identificar nombroses dades

Metres lineals eliminats

que no coneixíem d'aquestes imatges, com ara personatges i indrets d'un Lloret que s'allunya inexorablement en el passat però que roman encara viu en les fotografies d'en Xifra.

En qualsevol cas, la relació d'ingressos extraordinaris ha crescut de manera notable al llarg d'aquest 2010, passant de 28 a 60. Totes elles són de gran interès i passen a formar part del patrimoni comú de la vila, tal com podem veure a continuació:

- ANDRÉS I BARELLA, Joan. Diverses capses amb negatius fotogràfics sobre placa de vidre del fons Xifra (1920 / 1940 circa).
- ARXIU HISTÒRIC DE GIRONA / Immaculada Costa. *Paisaje y espíritu de Lloret de Mar*, quadern d'il·lustracions i imatges (1977).
- ARXIU MUNICIPAL DE TOSSA DE MAR / David Moré. Opuscle amb el pregó de la festa major de Sant Pere de Tossa de Mar pronunciat per Joan Sala Lloberas (1999); altres cartells i opuscles de promoció turística de Lloret (1990 circa).
- BATLLE I MARLÈS, Albert. Documentació diversa relativa a la família Marlès (f) (1911); col·lecció de llibres sobre navegació i construcció de vaixells (1830 / 1920 circa).
- BORDALLO I CIURÓ, família. Documentació relacionada amb l'activitat comercial a Lloret i la normativa dels horaris d'obertura dels establiments (1974 / 1976); documentació diversa relativa a la Unió de Comerciants i Empresaris Turístics de Lloret (UCETL; 1986); opuscles de promoció turística (1960 circa).
- CAMPS, Pilar. Documentació referent al procés judicial militar, empresonament i posterior execució de Josep Rubirola (f) (1936 - 1939).
- CASTELLÓ I REGENCÓS, Josep (a) *Caste*. Llibre Costa Brava autèntica, escrit pel propi donant (2009).
- CERDEIRIÑA, Julia. Projecte de protecció i defensa de la façana litoral i el passeig marítim, obra de l'enginyer Carles Garau (1974).
- CLUB MARINA CASINET / Joan Domènech. Publicacions: *Francesc Camprodon, autor de la lletra de Marina*, de Sebastià Ruscalleda (2009); *Clau de volta*, de Jordi Soliguer (2010).
- CODINA I MASERAS, Romà. Fons audiovisual de la família Codina en suport film de 8 mm (1970 / 1980 circa).
- COMAS I MORÉ, Maria Assumpció. Diversos exemplars d'hemeroteca local (*Lloret Informació*, *El Cel Obert* edició Lloret, programa de festa major de Santa Cristina, *Ben Fresc!* i altres; 2004 - 2009); fitxes de les escultures de la col·lecció Sández (2009); reportatge fotogràfic sobre la nevada del 8 de març del 2010 al jardins de Santa Clotilde; diversos números de la revista *La Costa Brava Sud* en suport digital (2010); diverses targetes postals de Lloret (1965 circa).
- COSTA BRAVA SUD, *La* / Josep Blanch i Ramon Vilaró. *La Costa Brava Sud*, col·lecció completa des del núm. 1 al 95 en suport paper (2002-2009) i núms. 63 a 77, 80 a 82, 84 a 89 i 92 i 93 en suport electrònic, format PDF (2007-2009).
- COSTA I LÓPEZ, Francesc (a) *Paco Costa*. Fons audiovisual Paco Costa: dotze hores d'imatge en moviment en suport film distribuïdes en 41 cintes (1960 / 1985 circa).
- DELEMUS I BATLLOSERÀ, Josep. Targetes d'aparcament de personal municipal (2003-2005); programa de mà de recital de sardanes ofert a Lloret per la Cobla Laietana (1985).
- DOMÈNECH I MONER, Joan. Partitures general i per instruments de la *suite* per a cobla *La festa de Santa Cristina* del mestre Joan Baptista Lambert i Caminal, estrenada al 1934, en versió per a orquestra simfònica feta pel mestre Joan Alfonso i Orfila (1969).
- FARRÉS I CANALETAS, Jaume. Diverses memòries anuals de la Policia Local de Lloret i de l'Arxiu Històric de Sabadell (1990 / 2000); estatuts de la societat cooperativa L'Atzavara de Lloret (1986); llibre *Nobiliario de los reinos de España* (1996).
- FORMIGA I BOSCH, Josep. Llibre *Testimonis de pau en temps difícils. Les germanes Fradera*, de Mercè Bañeras i Roser Garriga (2007).
- GASCÓN, Rafa / RG Communication. Postal de Lloret amb disc òptic i fitxer Power Point adjunt (2000 circa).
- JUANOLA I SUÑÉ, Miquel. Fons documental de l'Associació de Veïns i Comerciants del carrer de Sant Pere (1971-1986).
- LORCA, Isidor. Opuscles de promoció de les pel·lícules *Bellezas por casar* (Henry Levin, 1957) y *La familia Trapp* (Wolfgang Liebeneiner, 1958), en un programa del cinema Modern (1958).
- MARTÍNEZ I PLANAS, família. Dossier amb documentació diversa: dues fotografies d'un equip futbol (1940 circa) i col·lecció de correspondència, passaports i autoritzacions per viatjar (primera meitat del segle XIX).
- MAS I LLOVERAS, Cristina. Fons audiovisual de la família Mas i Lloveras en suport film de 8 i 16 mm amb còpies digitalitzades (1914 / 1980 circa).
- MERINO I BURCET, David. Cinc cartes nàutiques i documentació relativa al capità Joan Baptista Casanovas (1803 / 1880 circa).
- MORET I ABRIL, Santi. Calendari il·lustrat amb fotografies del donant (2010); revista *Scaphe*, butlletí del Centre Mediterrani del Relletge de Sol, núms. 3 i 4 (2010).
- RAMÍREZ I BURGADA, Josep Maria (a) *Jou*. Col·lecció del *Calendari de les dites catalanes*, creat i editat pel propi donant (2006-2010).
- RIBERA I CARDONA, Josep. Revista *Lloret Gaceta*, diversos exemplars (1975 / 1985); recull de premsa (1990 / 2000 circa); col·lecció de calendaris i almanacs (1971 / 2002).
- ROCAGROSSA, Institut d'ensenyament secundari. Revista *Atzavara*, núm. 6 (2010).
- RUSCALLEDA I GALLART, Sebastià. Negatius fotogràfics amb imatges dels quadres de Joan Llaverías (2000 circa); fotografia de la portada del llibre *La Dona Catalana a SM Don Alfons XIII* de l'any 1904, amb il·lustració de la costa de Santa Cristina i Lloret i conservat a la biblioteca del palau reial de Madrid (2010); dossier de donació del pastel pintat el 1910 a Santa Cristina per Juli Borrell a l'Obreria de Santa Cristina (2010); dossier amb arbre genealògic de la família Macià Parés Grahit i una poesia de Salvador Macià i Parés (2010).
- SOLIGUER I MAS, Jordi. Esborranys i informació recollida per al llibre *Clau de volta* (2010).
- VALLS I ROCA, Josep (a) *Bambi*. Calendari en format tarja visita editat pel propi donant amb imatge antiga de la platja gran de Lloret des de la Torre Campderà (1900 circa / 2010).
- VILA I GALÍ, Agustí Maria. Diverses publicacions locals: *Full Parroquial* (2009-2010) i butlletí de l'Obreria de Santa Cristina (2005); cartells, opuscles i programes de festes (1981 / 1997); esborranys i informació recollida per al llibre sobre l'església parroquial de Sant Romà de Lloret (2009-2010); documentació diversa cedida per Àngel Martínez de Laguardia amb dades relatives a navegació, marina mercant i vaixells (f) (1780 / 1960 circa); esborranys i informació recollida per als llibres *Les nostres veles II* (1985) i *III* (inèdit, 1990 circa), *Navegants i mercaders*

(1989), *El canonge Vilà i el seu temps* (1994) i *La confraria de Sant Elm de Lloret* (1998); diversos exemplars de revistes comarcals (1985 / 2010); correspondència i felicitacions de Nadal (2006-2009); fitxers temàtics sobre vaixells i navegació per a l'elaboració d'articles i publicacions (1990 / 2000 circa); esborranys i informació recollida per a l'elaboració de les genealogies de diverses famílies lloretenques (2000 circa); fotografia aèria de la zona del Rieral i el Molí (1967); escriptures notariales a nom d'Antoni Surís (f) (1819 / 1834); documentació diversa relativa a Miquel i Josep Roger i els raïms jaqués (f)(1820 / 1890); treball inèdit *Sant Pere del Bosc a través del temps* (2010).

- XIRGU I ENSESA, Montserrat. Treball inèdit *Biografies lloretenques* elaborat per la pròpia donant (2010).

Autor: JPD

Darrera entrega de plaques de vidre del fons Xiberta-Beneito.

Tractament i protecció del patrimoni documental

Tractament i descripció del fons d'imatges d'Ernest Xifra

El Sr. Joan Andrés i la Sra. Àlícia Rodríguez guardaven al seu domicili particular nombroses plaques de vidre realitzades pel fotògraf Ernest Xifra entre els anys 1920 i 1940. Aquestes fotografies eren de gran interès per la vila de Lloret de Mar perquè apareixien una gran quantitat de personatges i indrets del nostre municipi. És per això que l'any 2008 van decidir entregar-nos part d'aquest fons al Servei d'Arxiu Municipal per tal que ens encarreguéssim de l'adequada conservació, organització, identificació i difusió.

Tot i que les plaques van arribar-nos en condicions de conservació acceptables, a tots els suports s'hi va detectar una certa acumulació de pols i brutícia. En aquestes condicions no es podia iniciar cap projecte de descripció d'imatges, sinó que calia plantejar tot un seguit de tasques preparatòries per tal que es pogués començar el procés de catalogació. És per això que, prèviament a la descripció del fons, es va haver de realitzar tot un seguit de treballs previs que consistien a netejar les plaques, col·locar-les en capses de conservació permanent, ensobrar-les de forma individualitzada, numerar-les i, finalment, deixar-les a punt per a la digitalització.

Posteriorment, per tal de procedir a la descripció d'aquest fons es va redactar un projecte que ens va permetre acollir-nos a les subvencions que atorga la Subdirecció General d'Arxius de la Generalitat de Catalunya. La descripció individualitzada es va fer a través d'una fitxa catalogràfica on s'estructuraven els àmbits i els camps d'informació segons els criteris assenyalats a l'ISAD (G), i a la normativa catalana NODAC. El processament de les dades es va fer mitjançant el programa informàtic File Maker 8.5, que permet incorporar, a través de l'aplicació GIDAM, les dades referides a l'àrea d'identificació, de localització, de contingut, continent, de reproducció, i permet visualitzar la imatge descrita a baixa resolució.

La tasca organitzativa i descriptiva la va realitzar la tècnica d'arxius, Mercè Torrellas, que va comptar amb el suport i la col·laboració de "El Grup d'Amics de l'Arxiu", als que volem agrair el seu esforç i la seva implicació. Actualment, doncs, aquest fons ja està descrit i digitalitzat; i confiem que ben aviat podrà ser consultat a través de la pàgina web de l'Arxiu.

Autor: JDM

Procés de protecció de les plaques.

Autor: JDM

Conservació de les plaques de vidre en el dipòsit audiovisual.

Reorganització i descripció de diverses sèries documentals

Amb motiu de la reubicació en els nostres dipòsits de diferents sèries documentals, enguany s'ha aprofitat per repassar i millorar el contingut identificatiu d'aquestes sèries en les seves corresponents fitxes informàtiques i, tanmateix, per aprofundir el nivell de descripció. És per això que s'han refet els inventaris relacionats amb les sèries d'estadística –on s'inclou la documentació dels padrons municipals dels segles XIX i XX–, de les sèries d'eleccions –que conserva els expedients electorals des de mitjans del s. XIX– i de les sèries de quintes –que incorpora les dades de reclutament i lleves des de principis del s. XIX–. En total s'han registrat més de 2000 noves entrades que han quedat recollides en l'aplicació informàtica GIDAM que gestiona els nostres fons documentals.

Digitalització de documents

Seguint amb la política de digitalització de documents que es va iniciar l'any 2005, aquest any s'ha procedit a digitalitzar setze padrons d'habitants: dels anys 1855, 1868, 1878, 1900, 1906, 1910, 1915, 1920, 1925, 1930, 1936, 1940, 1945, 1950, 1955 i 1960 –que en conjunt superen les 2.000 pàgines–; i també s'han digitalitzat disset llibres de les actes de la comissió permanent dels anys 1969 a 1982 –amb un total de més de 3.200 pàgines–.

El procés de digitalització es va encarregar a l'empresa especialitzada DINSER, que va realitzar el treball a les mateixes dependències de l'Arxiu –evitant que la documentació surti de les dependències municipals–. Com a resultat final, s'ha aconseguit una imatge digital per a la conservació en format TIFF, i una altra en format PDF que ens permet fer una consulta àgil i precisa mitjançant la creació de bases de dades d'indexació. A partir d'aquest treball es procurarà que la documentació d'accés públic –d'acord amb allò establert a la legislació vigent– pugui ser consultada a través de la xarxa –a intranet o internet–, la qual cosa ens permetrà una major difusió de la informació i, alhora, una major preservació de la documentació original.

Restauració de padrons

Malauradament, els padrons municipals d'habitants dels anys 1930 i 1960 van patir un progressiu deteriorament a causa de la seva constant manipulació. Com a conseqüència, els dos padrons presentaven un estat de conservació molt preocupant que s'evidenciava en el desllom d'alguns plec documentals, en els estrips i la fragilitat d'algunes fulles, en l'ús indiscriminat de cinta adhesiva, en la infecció de microorganismes... i, evidentment, en aquestes lamentables condicions es va decidir retirar-los de la consulta per tal d'evitar que avancés la seva degradació. És per això que enguany es va plantejar el projecte de restauració d'aquests dos documents per tal d'aconseguir, d'una banda, restituir i consolidar les parts més febles i, de l'altra, assegurar-ne l'adequada conservació per a les futures generacions. A través d'aquesta intervenció, realitzada per l'empresa de restauració Estudi B2, s'han seguit els següents processos de treball: desmuntatge dels padrons, neteja mecànica, consolidació dels suports, reintegració dels suports, laminació, aplanat i enquadernació. Actualment, doncs, no solament s'ha pogut restituir i consolidar els elements més malmesos, sinó que també assegurem la preservació dels dos documents al conservar-los en les condicions adequades i al digitalitzar-los per tal de facilitar-ne la consulta.

Autor: EstudiB2

Procés de neteja del padró de 1930.

Autor: JDM

Estat en què es trobava el padró municipal d'habitants de 1960.

Autor: EstudiB2

Padrons d'habitants de 1930 i 1960 un cop restaurats.

Autor: JDM

Estat en què es trobava el padró municipal d'habitants de 1930.

Pla extraordinari d'ocupació local - Projecte Impuls

Enguany aquest Ajuntament s'ha pogut acollir a la subvenció atorgada pel departament de Treball de la Generalitat de Catalunya per a plans extraordinaris d'ocupació local –projecte Impuls–. Aquests plans formaven part d'accions que pretenien impulsar polítiques actives i tenien com a objectiu potenciar la formació, el treball i altres actuacions en matèria d'ocupació, prioritzant els sectors amb més perspectives de futur. Estaven adreçats a persones aturades i combinaven l'experiència professional amb la formació per tal que les persones contractades milloressin la seva qualificació i la seva competència.

Així, i dins d'aquest pla d'ocupació, aquest Servei d'Arxiu Municipal va presentar un projecte per a la contractació de dues persones: Josep Lluís Moreno i Cecília Zambrano; que han gaudit d'un període de formació on, en primer lloc, han après els processos previs que comporta la preparació de la documentació històrica per a ser digitalitzada; segonament, han conegut i experimentat sobre la tècnica de digitalització amb diferents tipus de maquinari segons les necessitats de la documentació; i finalment, han treballat sobre la tramesa de documents electrònics al repositori digital segur. Durant aquests sis mesos, en Josep i la Cecília han digitalitzat més de 160.000 documents vinculats a diferents fons documentals de l'Arxiu: del propi Ajuntament de Lloret de Mar, de l'hemeroteca, de fons patrimonials, de fons personals, de fons d'imatges... Aquestes activitats han aportat als dos treballadors coneixements tècnics específics vinculats a les noves tecnologies i més concretament a la interpretació, edició i tractament de la imatge digital. Més enllà de les tasques específiques d'arxiu, els beneficiaris del pla d'ocupació també han tingut la oportunitat de conèixer la gran varietat de tasques que es desenvolupen en un servei d'arxiu municipal.

Procés d'escanejat de documents a càrrec de Josep Lluís Moreno Llorinós i Cecília Zambrano Romero- Projecte Impuls.

Activitats de difusió

Col·laboració en el muntatge de l'exposició "El Somni Republicà: el republicanisme a les comarques gironines 1900-1936"

Aquest Servei d'Arxiu va rebre la petició de col·laborar en el muntatge de l'exposició "El Somni Republicà: el republicanisme a les comarques gironines" que organitzava la Casa de Cultura de Girona amb motiu de la commemoració de l'Any Francès Macià. Aquesta mostra itinerant es va poder visitar a la sala de l'Antic Sindicat de Lloret de Mar entre els dies 29 d'abril i 30 de maig. Des del Servei d'Arxiu es van aportar tot un seguit de documents que pertanyen a diferents fons documentals: de l'Ajuntament de Lloret de Mar –amb documentació que havia estat generada i conservada per la pròpia administració municipal–; del fons de la família Martínez-Planas; del fons de del fotògraf Josep Vilà –que va exercir de retratista a principis del s. XX–; del fons de la família Ball-llatinas-Xiberta i del fons personal de Germinal Ros. La documentació exposada es va dividir en cinc àmbits temàtics:

- 1.- Els inicis del republicanisme a Lloret de Mar (principis del s. XX)
- 2.- Els anys de la República (1931-1936): actes polítics.
- 3.- Els anys de la República (1931-1936): eleccions.

- 4.- Els anys de la República (1931-1936): ensenyament.
- 5.- Els anys de la República (1931-1936): notícies i polèmiques socials.

Posteriorment, i un cop desmuntada l'exposició, es va aprofitar per reubicar els documents seleccionats a les vitrines que es troben situades al vestíbul de l'Arxiu, ubicat al c. Josep Lluhí, 24.

Acte de presentació de l'exposició "El Somni Republicà".

Col·laboració en el muntatge de l'exposició virtual sobre el centenari de la Costa Brava

Amb motiu de la commemoració del centenari de la Costa Brava, la Universitat de Girona i el Patronat de Turisme van signar un conveni de col·laboració per tal de promoure un treball de recerca sobre la imatge gràfica de la Costa Brava i, en concret, sobre com aquesta imatge s'ha publicitat a través del cartellisme i dels fulletons turístics. Aquest projecte, que estava dirigit per la professora Dolors Vidal i el conservador Antoni Monturiol, va demanar la col·laboració d'aquest Servei d'Arxiu Municipal per tal de localitzar i digitalitzar els cartells i material de promoció turística relacionats amb Lloret de Mar. A partir d'aquest treball es va recopilar tot tipus de documents vinculats amb la promoció i la difusió de la marca turística Costa Brava. Actualment, a través d'aquesta exposició virtual es poden analitzar quins van ser els primers municipis a promocionar-se amb cartells i fulletons, i com, amb els anys, va canviar la visió d'aquest àmbit territorial. Podeu visitar aquesta exposició virtual a: <http://www.costabrava.cat>.

Col·laboració en l'elaboració del diccionari biogràfic de personatges selvatans

El Consell Comarcal de la Selva ha impulsat l'elaboració d'un diccionari de personatges selvatans i, per això, ha encarregat la seva realització i coordinació al Centre d'Estudis Selvatans i a l'empresa de gestió cultural Janus. Des d'aquest àmbit es va demanar al Servei d'Arxiu Municipal la col·laboració per tal de revisar textos i buscar fotografies sobre els diferents personatges vinculats amb Lloret de Mar. La tasca de recerca de la informació, realitzada per Montserrat Xirgu a instància de l'empresa Janus, va comptar amb el nostre suport: se li van facilitar imatges i se li va proporcionar la informació necessària per tal que pogués elaborar els textos dels diferents personatges lloretencs que han de figurar en aquest diccionari biogràfic de personatges selvatans.

Muntatge de l'exposició "Lloret de Mar vist per Ernest Xifra: 1920-1940. La cessió del fons fotogràfic del Sr. Joan Andrés i la Sra. Alcía Rodríguez"

A partir de les imatges del fons Xifra –que van entregar-nos el Sr. Joan Andrés i la Sra. Alcía Rodríguez– es va organitzar l'exposició "Lloret de Mar vist per Ernest Xifra: 1920-1940. La cessió del fons fotogràfic del Sr. Joan Andrés i la Sra. Alcía Rodríguez." que es va poder visitar a la sala d'exposicions de l'antic Sindicat del 8 al 31 d'octubre. Aquesta mostra pretenia, en primer lloc, agrair públicament el gest de la família Andrés; segonament, donar a conèixer el fons i el Servei d'Arxiu a tots els lloretencs; i, finalment, fer participar a la ciutadania, demanant-los la col·laboració per tal que ens ajudessin a identificar els personatges desconeguts d'aquest fons.

Cartell per a l'exposició "Lloret de Mar vist per Ernest Xifra: 1920-1940"

L'exposició es va estructurar en tres blocs. A la primera part s'explicava el procediment que s'havia seguit a l'hora de conservar i descriure correctament el fons d'imatges; a la segona, es mostraven algunes fotografies agrupades en diverses temàtiques: els paisatges de marina, les festes tradicionals, els edificis, els retrats individuals... i, finalment, la darrera part de l'exposició la conformava un àlbum de fotografies amb centenars de personatges desconeguts. A través d'aquest àlbum els visitants podien consultar els retrats i podien anotar els noms i cognoms dels personatges que identifiquessin. Des de l'Arxiu valorem molt positivament aquesta exposició perquè, a banda de donar a conèixer el fons, també ens ha permès recuperar la identitat d'un munt de personatges que, fins llavors, ens eren absolutament desconeguts. Podeu consultar l'exposició virtual a www.lloret.cat/arxiu

Acollida i suport a la Jornada d'Onomàstica

El dissabte dia 16 d'octubre, el Centre d'Estudis Selvatans i la Societat d'Onomàstica van organitzar a Lloret de Mar la Jornada d'Onomàstica, que va comptar amb el patrocini de l'Ajuntament de Lloret de Mar, amb el suport organitzatiu del Servei d'Arxiu Municipal de Lloret de Mar i de l'Arxiu Comarcal de la Selva, i amb la col·laboració del Lloret Convention Bureau. En el decurs de la jornada es presentaren diverses comunicacions centrades en aspectes dels noms de lloc i persona –malnoms, noms de casa, etc.– referides a diverses poblacions de la comarca i de comarques limítrofes. Va obrir la jornada una conferència del Dr. Joan Veny i Clar, catedràtic emèrit de la Universitat de Barcelona, membre de l'IEC i director de l'Atles Lingüístic del Domini Català, que parlà sobre "Ictonímia i geolingüística" –els noms dels peixos en el territori català–. El Dr. Veny és actualment l'especialista més rellevant en el camp de la dialectologia catalana, reconegut en l'àmbit universitari de tot el territori de les llengües romàniques, i són milers els estudiants que han après els rudiments dels dialectes de la nostra llengua amb el seu llibre "Els parlars catalans", repetidament reeditat. Les dues ponències de la jornada foren confiades als professors i investigadors del Centre d'Estudis: Dr. Elvis Mallorquí, que presentà la ponència sobre "Masos medievals i cognoms endèmics a les terres gironines" i al Dr. Fèlix Bruguera, que presentà la ponència "Metodologia en la recerca toponímica: el cas d'Osor". La Jornada d'Onomàstica, que es va celebrar a la sala polivalent de l'Antic Sindicat, va rebre una vintena de comunicacions entre les que caldria destacar les vinculades a diferents estudis onomàstics i toponímics de la nostra població: la de Montserrat Xirgu sobre "Masies en el Lloret rural: les seves denominacions"; la de Narcís Figueras sobre "Esteve Fàbregas i Barri i l'onomàstica lloretenca"; la de

Visitants a l'exposició "Lloret de Mar vist per Ernest Xifra: 1920-1940".

Visitants a l'exposició "Lloret de Mar vist per Ernest Xifra: 1920-1940", comentant els personatges que apareixien a l'àlbum de fotografies de personatges desconeguts.

Presentació de la Jornada d'Onomàstica: Narcís Figueras, Joan Ferrer, Mª Antònia Batllet i Josep Mª Albaigés.

Autora: A. Comas.

Assistents a la Jornada d'Onomàstica.

Autora: A. Comas.

Moment de la presentació de la comunicació de Montserrat Xirgu.

Joan Domènech sobre "L'aportació de Joan Sala Lloberas a la toponímia costanera de la Selva"; i la d'Agustí Mª Vilà sobre "Onomàstica naval lloretenca: el nom de les nostres naus". La Jornada, que va començar a 2/4 de 10 del matí, va transcórrer amb certa agilitat i els nombrosos inscrits van valorar molt positivament els diversos temes exposats.

Al final de la Jornada també es presentà, a les 7 del vespre, el llibre *Els noms populars dels núvols, boires i vents a la Selva*, d'Albert Manent i Joan Cervera. L'edició d'aquest estudi va anar a càrrec del Centre d'Estudis Selvatans, que va comptar amb el suport de diferents ajuntaments de la comarca –entre els quals figura el de Lloret de Mar–. Per a la redacció d'aquest llibre, els autors van haver d'utilitzar la informació facilitada per més de 150 persones de diferents poblacions selvatanes: pagesos, bosquerols, mariners... tots van aportar una gran quantitat de noms i dites populars vinculades a la meteorologia i al temps. L'estudi recull els noms populars que s'atribueixen a les diferents formes de núvols, així com a les boires i als vents a la comarca de la Selva. Els informants de Lloret, que estaven coordinats per Joan Domènech, foren els següents: Jordi Austrich Viñoles, Lluís Comas i Martí, Narcís Comas i Martí, Joaquim Creus i Sala, Melcior Puigverd i Andreu, Joan Sala i Lloberas (+) i Miquel Utzet i Llinàs.

Presentació del butlletí Sesmond i entrega de la 3a edició del premi Sesmond

El dia 4 de març, a la sala de d'actes de l'Ajuntament, es va presentar el número 9 del butlletí *Sesmond*, i també es va fer

entrega de la tercera edició del premi Sesmond al millor treball de recerca presentat pels estudiants d'ensenyament secundari o cycle formatiu de grau superior. Va obrir l'acte la regidora de cultura, Sra. Mª Antònia Batlle, que va fer una breu explicació de quina era la finalitat del butlletí i, tot seguit, va comentar el contingut de cadascuna de les seccions. A continuació, el director de l'Arxiu Comarcal de La Selva, sr. Joaquim Carreras, va ampliar i comentar el seu escrit "Arxius i documents a la comarca de La Selva" que figura a la secció inicial del butlletí "La parada de Sesmond". Posteriorment, la Sra. Ester Olivé, regidora d'educació, va llegir el veredict del jurat per a la 3a edició del premi Sesmond. Aquest premi el convoca l'Ajuntament de Lloret de Mar, a través del Servei d'Arxiu Municipal i de la Regidoria d'Educació, i pretén potenciar la recerca i la investigació sobre diferents aspectes vinculats al nostre municipi: el medi natural, la composició social, la investigació històrica, els estudis lingüístics... En aquesta tercera edició es van presentar tres treballs que tractaven sobre l'acolliment de nens sahrauís, sobre el recull i explicació de les festes i tradicions més importants del municipi, i sobre la descripció detallada dels orígens i l'evolució del tradicional "ball de plaça". Tots els membres del jurat coincidiren en afirmar que la temàtica dels treballs era molt interessant, i que feien algunes aportacions ben notables. Però, pel costat negatiu, també coincidiren en remarcar que en alguns treballs hi havia excessives faltes d'ortografia i força errors sintàctics i gramaticals, la qual cosa devalua la presentació i evidencia una certa manca d'autoexigència en els mateixos alumnes.

Autor: A. Comas.

Acte de presentació del butlletí *Sesmond* i de l'entrega del premi Sesmond.

Després de les deliberacions pertinents els membres del jurat van decidir atorgar el premi al treball titulat "Un vano pel Ball de Plaça" de Marta Schilling i Margelí –IES Immaculada Concepció de Lloret de Mar–, a qui se li féu entrega del premi de 300 € i d'un lot de llibres. I, per acabar l'acte, el Sr. Ignasi Riera, tinent d'alcalde i regidor del Servei d'Arxiu Municipal, va destacar alguns aspectes on s'està treballant des de l'Arxiu Municipal: l'arxiu en línia, la gestió de documents, l'arxiu audiovisual... i, finalment, va felicitar a les tres participants al premi Sesmond pels bons estudis que havien presentat i va encoratjar-les a continuar treballant de la mateixa manera.

Presentació del llibre de la col·lecció "Es Frares" núm. 12: *Els Jardins de Santa Clotilde*

El dia 3 de juny, a les 12 del migdia, es va presentar el volum n° 12 de la col·lecció *Es Frares: Els Jardins de Santa Clotilde*. La presentació es va fer a l'emblemàtic paratge de Santa Clotilde i va comptar amb l'assistència del Dr. Manuel Ribas Piera –arquitecte, catedràtic en urbanisme i especialista en la figura de Nicolau Rubió i Tudurí–; del Sr. Javier Basso Roviralta; i del subdirector general de museus, Sr. Daniel

Solé. Com ja és sabut, els jardins de Santa Clotilde foren dissenyats per l'arquitecte Nicolau M. Rubió i Tudurí, i són un clar exemple del paisatgisme català del segle XX. El llibre, que conté material inèdit, tracta de la història dels jardins, dels principals personatges que van intervenir en la seva elaboració, de les influències com a paradigma del jardí noucentista i com a preludi del paisatgisme mediterrani, i dels seus elements i continguts –estructura, disseny, vegetació, escultures, aigua...-. A través d'aquesta publicació no només es pretén aprofundir en el coneixement històric d'aquests jardins, sinó que també es procura conscienciar a la població de la importància que tenen dins del context històric i cultural en que es varen crear. És per això que no solament s'han de donar a conèixer des del vessant lúdic i natural, sinó que també cal ser molt conscients del seu valor patrimonial que els va fer declarar Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN).

Acte de presentació del llibre de la col·lecció Es Frares "Els jardins de Santa Clotilde".

Conveni de col·laboració amb el Centre d'Estudis Selvatans

El dia 13 de gener del 2010 es va signar el conveni de col·laboració entre l'Ajuntament de Lloret de Mar i el Centre d'Estudis Selvatans. A partir d'aquest conveni l'Ajuntament adquirirà 30 exemplars de la publicació anual *Quaderns de la Selva*, revista miscel·lània que edita l'entitat i en la qual es recullen els resultats de les recerques i estudis realitzats en l'àmbit comarcal, i 10 exemplars de la publicació anual *Estudis i Textos*, col·lecció de monografies de temàtica selvatana on s'editen principalment les obres guanyadores de la Beca de Recerca la Selva. Com a contrapartida el centre es compromet a fer una presentació anual de les publicacions al municipi lloretenc, així com a organitzar periòdicament alguna de les sortides matinals –activitats de coneixement, difusió i promoció del patrimoni i dels paisatges selvatans que es realitzen mensualment– o a col·laborar en qualsevol altra activitat que l'Ajuntament organitzi en el marc de la recerca o la difusió de la cultura i el patrimoni del seu municipi.

Conveni de col·laboració amb l'Associació d'Arxivers de Catalunya, per a l'organització del XIII Congrés d'Arxivística de Catalunya

El dia 17 de novembre es va signar el conveni de col·laboració entre l'Ajuntament de Lloret de Mar i l'Associació d'Arxivers de Catalunya per tal que els dies 5, 6 i 7 de maig s'organitzi a la nostra població el proper XIII Congrés d'Arxivística de Catalunya. La signatura del document va anar a càrrec del president de l'Associació d'Arxivers de Catalunya, Sr. Joan Antoni Jiménez, com a entitat organitzadora del congrés, i del Sr. Xavier Crespo i Llobet, Alcalde de Lloret de Mar.

L'Associació d'Arxivers de Catalunya (AAC), entitat organitzadora del congrés, es va constituir l'any 1985 amb l'objectiu de potenciar la figura i el treball de l'arxiver. En l'actualitat aquesta associació agrupa més de 700 socis i és per això que, amb el propòsit de reflexionar i debatre algun aspecte professional d'interès per a tot el col·lectiu, cada dos anys organitza el Congrés d'Arxivística de Catalunya. Des dels seus inicis, el congrés ha estat itinerant i s'ha organitzat a diferents ciutats i pobles de Catalunya: Barcelona, Girona, Sabadell, Tortosa, La Seu d'Urgell, Roses, Tarragona, Lleida, Terrassa... i ara Lloret de Mar. En aquest congrés es presenten les darreres experiències en tècniques arxivístiques, es convoca a figures del món arxivístic de renom internacional i es reuneixen bona part dels professionals dels arxius de Catalunya i de l'Estat espanyol. Actualment, el Congrés d'Arxivística de Catalunya és un referent internacional en el món dels arxius.

Acte de cessió del fons audiovisual de Paco Costa

El divendres dia 18 de juny, a la sala d'actes de l'Ajuntament, es va fer l'acte públic de cessió del fons de documentació audiovisual del Sr. Francesc Costa López –en "Paco Costa"–. Es tracta d'un fons audiovisual format per pel·lícules que recullen l'activitat social lloretenca dels anys cinquanta, seixanta i setanta. A través de la seva càmera domèstica en Paco Costa ens ha deixat algunes imatges excel·lents de la nostra població: les darreres tirades de l'art, la visita del ministre de marina amb motiu del mil·lenari, els balls de plaça, el temporal de l'any 1970, l'activitat a les escoles del municipi... Tots aquests episodis formen part de la nostra història col·lectiva i, per tant, des de l'Arxiu es procurarà identificar-los, documentar-los, preservar-los i donar-los a conèixer de forma adequada. Després de la signatura del document de cessió, els assistents van poder gaudir d'un muntatge de 15 minuts on es mostrava algunes de les escenes més emblemàtiques de les seves pel·lícules.

Acte públic de cessió del fons audiovisual de Paco Costa.

El Grup d'Amics de l'Arxiu

Des de l'any 2008 es continua reunint setmanalment aquest grup de persones jubilades que ens ajuden en la tasca d'identificar i descriure els personatges i els indrets que apareixen a les fotografies antigues de diferents fons de l'Arxiu. Aquest any passat, però, per qüestions logístiques es va haver de canviar el dia setmanal de la reunió i ara es troben els divendres, d'onze a dotze del migdia. El Grup d'Amics de l'Arxiu, coordinats per la Mercè Torrellas, ha comptat amb la següent participació: Agustí Blanch i Masferrer; Mª Carme Casas i Colomer; Mª Teresa Casas i Colomer; Carme Ciuró i Baxibern; Joaquim Colls i Albà; Francesc Costa López; Joaquim Creus i Sala; Arseni Frigola i Roca; Mª Rosa Lorenzo i Aldrich; Carme Lorenzo i Aldrich; Conxita Llibre i Sandez; Rosa Marqués i Domènech; Josep Mas i Llibre; August Mas

i Llibre; Santi Moret i Abril; Conxita Piguillem i Bassas; Francesc Planet i Gallart; Josep Ribera i Cardona; Jordi Ribera i Cardona; Joan Sala i Lloberas (+ 16 de març de 2010); Jaume Soliguer i Cabruja; Josep Valls i Roca. A cadascuna de les sessions es projecten les imatges digitalitzades a gran format per tal de facilitar la identificació dels diferents detalls que apareixen a les fotografies. La informació recollida s'afegeix en els camps adequats de la fitxa descriptiva i s'incorpora a la base de dades del GIDAM. Durant l'any 2010 es van visionar més de 5000 imatges, a través de les quals s'han pogut identificar milers de personatges, s'han recuperat topònims perduts i s'han reconegut centenars de cases, carrers, festes... Òbviament, aquest és un grup obert d'amics i col·laboradors de l'Arxiu i, per tant, si algú més vol participar-hi, només cal que vingueu a les dependències del c. Josep Lluhi els divendres d'11 a 12 del migdia. Sereu molt benvinguts.

Fase d'obres a la sala de consulta.

Fase d'obres a la sala de classificació.

Autor: JPD

Reunió del "Grup d'Amics de l'Arxiu".

Autor: Santi Moret.

Millores a les instal·lacions de l'arxiu

Obres i reformes a l'edifici central de l'Arxiu

En els darrers anys s'havien fet diverses ampliacions a l'edifici central de l'Arxiu per tal de poder assumir els ingressos documentals que provenien de les oficines administratives. En aquestes ampliacions sempre s'havia prioritzat l'adequació dels dipòsits documentals i, en canvi, no s'havia actuat en la racionalització dels espais que engloben els diferents serveis de l'Arxiu. És per això que, enguany, s'ha aprofitat la subvenció atorgada pel departament de Treball de la Generalitat de Catalunya –projecte Impuls– per a realitzar les següents reformes:

- Adequar diferents dipòsits documentals a la normativa de seguretat contra incendi.
- Millorar la disposició i l'entorn del moll de descàrrega.
- Ampliar i reformar la sala polivalent.
- Reformar la sala de classificació.
- Adaptar un lavabo per a persones disminuïdes.
- Reformar el paviment de la sala de consulta.
- Pintar les dependències dels diferents serveis de l'Arxiu i l'escala de l'edifici central.

Actualment, totes aquestes obres ja han estat executades i ara disposem d'unes instal·lacions més adequades per al tractament, la conservació, el servei i la difusió del nostre patrimoni documental.

Renovació del maquinari per a la refrigeració d'un dels dipòsits d'arxiu

L'empresa de manteniment dels aparells d'aire condicionat va informar-nos que calia substituir la màquina de refrigeració

del dipòsit d'arxiu de la planta baixa perquè, degut a la seva antiguitat, generava molts problemes de manteniment i molta despesa. Després de les oportunes comprovacions, es va optar per comprar una nova màquina de refrigeració. Així, no només s'aconseguia un estalvi en la despesa de manteniment, sinó que també es millorava l'eficiència energètica, es recuperava un espai físic de l'edifici –atès que l'antiga màquina era molt voluminosa– i s'aconseguia reduir la contaminació acústica que generen les màquines de refrigeració. D'altra banda, també es va aprofitar per dotar a la nova sala polivalent d'un aparell d'aire condicionat atès que es tracta d'un espai tancat que no disposa de cap sistema de ventilació i de renovació de l'aire.

Adquisició d'aparells pel control de la temperatura i la humitat en els dipòsits

Atès que no es disposava de cap sistema per a mesurar les condicions ambientals en que es trobaven els diferents dipòsits de documentació, es va procedir a comprar un equip de receptors de dades que ens proporciona informació sobre les condicions mediambientals de tots els dipòsits de l'Arxiu. L'equip disposa d'un programa informàtic que gestiona les dades, les registra, les presenta gràficament –amb l'avantatge que suposa visualitzar les variacions mediambientals de cadascun dels dipòsits– i ens informa de les alarmes que es produeixen per la superació dels límits configurats. Sens dubte, es tracta d'un equip que ens facilitarà moltíssim el control de les condicions ambientals en els diferents dipòsits de l'Arxiu.

La gestió de documents

L'any 2010 ha suposat el cinquè any consecutiu que s'està duent a terme el procés d'implantació d'un sistema de gestió documental. Els anys anteriors es va poder constatar que era un procés a llarg termini, cada cop es fa més palès que es tracta d'un procés en constant transformació, que obliga a l'adaptació constant de noves polítiques i l'adopció de nous instruments que ajuden a canviar la manera de treballar amb els documents i els expedients administratius.

Som conscients que estem fent un pas més, tot i que a mesura que consolidem instruments, accions,... es pot veure com apareixen nous reptes. Si bé els anys anteriors ens vàrem plantejar la conjunció entre la manera de treballar i la llei 11/2007, al llarg del 2010 s'ha pogut visualitzar que el procés està en constant transformació i obliga a una posada a punt gairebé diària, pels canvis d'ubicació de personal, canvis legislatiu, adquisició de noves aplicacions i un llarg etcètera.

La Comissió ha prosseguit amb la seva tasca de control sobre les propostes de codificació i denominació de les sèries, l'impuls que dóna a nous estudis de tràmits administratius, la supervisió que fa dels catàlegs de processos i dels fluxos documentals,...

Enguany s'ha considerat que fóra bo començar a plantejar com treballar amb els documents electrònics a llarg termini. S'ha posat en coneixement exemples propers que mostren diverses polítiques alhora d'afrontar la gestió de documents electrònics. Entre les eines, que s'han considerat útils, s'han mostrat ordenances d'altres municipis catalans. Vista l'experiència d'altres institucions es va considerar que una ordenança serviria per a poder donar directrius alhora de determinar les mesures vàlides per a poder emmagatzemar documents electrònics, formats que s'acceptarien, requisits alhora d'escanejar documents, i un llarg etcètera. Per aquest motiu es va plantejar la possibilitat d'iniciar el seu estudi i anar preparant un esbós que es tractaria més endavant.

Per altra banda la Comissió, s'ha erigit com el fiscalitzador de tot el procés. Es va acordar que realitzaria una auditoria interna mitjançant les estadístiques del propi programa dels terminis de tramitació. Aquest control ens ha de permetre prosseguir amb pas ferm, i tenir la certesa que totes les passes que s'han realitzat, s'han fet d'acord amb les expectatives creades.

El grup de treball entre les seccions d'informàtica i d'arxiu, ha continuat amb les seves tasques. Enguany s'ha aprofundit en la relació i ha permès adquirir un llenguatge comú, que ha servit per resoldre els reptes del desenvolupament del projecte amb una major celeritat. Aquests reptes es poden concretar en la millora del gestor d'expedients i en l'estudi de solucions per a necessitats concretes en la tramitació dels expedients.

El procediment que s'empra a l'actualitat s'ha vist com el més útil alhora de desenvolupar el projecte. L'estructura dels blocs permet un major control del procés, i la seva aplicació més racional. Això ha conduït a una mecanització del temps d'estudi i implementació dels procediments ja parametrizats.

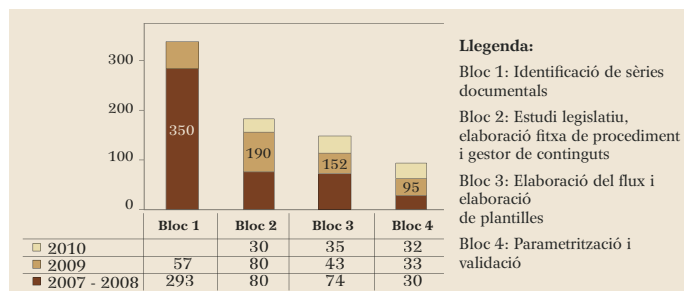
Per altra banda s'ha aprofundit en la codificació orgànica, del programa Genesys. Com s'ha esmentat anteriorment la codificació que es feia servir es basava amb la nomenclatura d'àrees i seccions que existien o havien existit a l'Ajuntament. S'han realitzat un seguit d'equivalències que permetrà deixar de banda les abreviatures d'antigues seccions en desús o bé que han canviat de nom i que fa molt difícil identificar, per un codi numèric que ajudarà la seva identificació amb més eficàcia.

Si bé no s'ha incorporat noves seccions objecte d'estudi, enguany s'ha prosseguit amb l'anàlisi de les sèries documentals. L'actualització de diversos procediments per canvis legislatius ha concentrat bona part de la feina al ser considerats com a urgents. Per altra banda s'ha prosseguit en la implementació informàtica de sèries estudiades anteriorment.

Aquest any hem assolit les xifres de 350 identificats en els Serveis Generals, Serveis d'Urbanisme, Serveis Econòmics, Serveis a la Persona i Serveis Públics i de Medi Ambient. De totes aquestes sèries, s'han estudiat 190 procediments i d'aquestes s'han sotmès a l'anàlisi acurat del flux 152 procediments. Finalment podem dir que s'han passat al bloc 4 (fase final) un total de 95 tràmits.

La multiplicitat de tasques que envolta la Gestió Documental, i la celeritat en que es van plantejant nous objectius tan a

Estat de l'estudi de les sèries documentals

curt termini com a llarg termini, fa que sigui fonamental el control sistemàtic de la feina que es realitza.

Per a poder realitzar aquest control global no serveixen les eines que mostren un desenvolupament de caràcter seqüencial. El problema que ens trobem es la interacció amb bona part de l'estructura administrativa i de suport de l'Ajuntament. Aquest fet fa que determinades seccions sigui més fàcil identificar i estudiar les sèries i a d'altres costi més. Per altra banda s'ha de lligar aquest procediment, amb d'altres intervencions de millora a la tramitació de caràcter global, o bé de nous projectes paral·lels.

La solució adoptada ha estat la creació de la Guia del Sistema Documental. Permet donar una ullada ràpida tant a la part seqüencial –estudi de les sèries–, com també a la resta de projectes que s'inclouen sota la denominació de Gestió Documental –Quadre orgànic, Quadre d'accés, Quadre d'avaluació...-. Tenim doncs amb la Guia, una eina que engloba els elements bàsics del sistema de gestió documental, i que permet la ràpida comprensió i fiscalització de l'estat del projecte tant pels tècnics com també pels representants polítics; que els permet visualitzar l'abast i l'objectiu del projecte, i tanmateix, quina és la situació actual.

La Guia com a tal s'ha d'entendre com una eina viva i canviant. El projecte de futur de la Guia serà incloure dins de la mateixa una part textual que millori la comprensió del que és un Sistema de Gestió Documental, així com de les eines i diagrames que siguin necessaris per a poder fiscalitzar i gestionar millor el desenvolupament d'un Sistema de Gestió Documental, que millori el control de la documentació, faciliti la tramitació, i agilitzi la relació dels ciutadans amb l'administració pública.

Enguany s'ha prosseguit la tasca de revisió i creació de noves fitxes del gestor de continguts, estretament lligada a l'administració digital i els preceptes de la 11/2007. Si bé prèviament hi havia problemes alhora d'unificar criteris pel que fa a l'estil, informació, estructura,... es pot dir que s'ha centralitzat a la comissió. Aquest fet ha provocat un major control de les fitxes que es penegen a Internet.

Les noves fitxes del Gestor de Continguts s'han convertit en una pedra fonamental alhora d'informar al ciutadà. Dota de transparència els procediments que s'efectuen a l'Ajuntament, obliga a exercitar les bones pràctiques, l'eficiència i l'eficàcia de cara al ciutadà. Pel que fa al personal de la institució s'han convertit en el punt de referència per a conèixer els procediments que s'efectuen a la resta de l'Ajuntament.

La Gestió Documental s'ha d'entendre com l'eina que facilitarà la integració de l'administració pública en les noves necessitats sorgides per la tramitació electrònica dels expedients, la protecció de dades personals i la necessitat de destruir per a poder conservar la documentació. ■

El fons d'imatges Xifra - Beneito

Joaquim Daban i Massana
Mercè Torrellas i Buixeda

Retrat del fotògraf Ernest Xifra.

Biografia del productor: Ernest Xifra

El fotògraf Ernest Xifra i Girbal (1883-1972) era un barceloní d'ascendència gironina que es va casar amb la llorentenca Carme Hernández i Aldrich i que es va traslladar a viure a Lloret. Fruit de la seva dedicació a la fotografia ens ha deixat un destacable fons d'imatges, on hi trobem fotografies de Barcelona, de Lloret i d'altres indrets de Catalunya.

A principis del s. XX Ernest Xifra es va comprar una bona màquina, una ampliadora i tota mena d'estrís per tal de poder experimentar i treballar en el món de la fotografia. En el seu domicili particular es va habilitar un estudi i el va equipar amb cortines elegants, amb coixins, amb cadires... i allà hi anaven molts lloretencs per a ser retratats. Xifra feia tot tipus

Estudi - laboratori del Sr. Xifra

de fotografia: casoris, comunions, militars, vistes de Lloret, viatges i, principalment, la seva família (de fet, podríem resseguir la trajectòria familiar a través dels retrats fets a les seves sis filles des que eren nenes: jugant en diferents indrets, anant a passejar amb la seva mare, menjant, fent excursions... fins a l'edat juvenil on les noies gaudien de la platja, dels amics i de les sortides). El seu fons d'imatges, doncs, recull una gran varietat temàtica, i això ens permet conèixer l'evolució de la vila de Lloret des de les primeres dècades del segle XX.

Però, malauradament, els darrers vint-i-cinc anys de la vida d'Ernest Xifra van ser força difícils perquè es va veure forçat a deixar el món de la fotografia a causa d'una afectació de glaucoma que el va deixar pràcticament cec. Ernest Xifra va morir a Barcelona, l'any 1972.

Història arxivística i dades sobre el seu ingrés

El primer estudi fotogràfic d'Ernest Xifra l'hem de situar al carrer de l'Areny, i és allà on guardava totes les seva plaques de vidre. Posteriorment, va traslladar tot el seu material a al nou estudi situat a la travessia de Sant Carles, n° 2, i més tard, el seu fons fotogràfic va anar a mans de la família Andrés – Barella, que estava vinculada amb la família Xifra. El Sr. Joan Andrés i la seva esposa, Sra. Alicia Rodríguez, moguts per l'interès que aquest fons es conservés en les millors condicions i pogués posar-se a l'abast dels estudiosos i investigadors que volguessin consultar-lo varen decidir entregar les imatges en aquest Servei d'Arxiu Municipal i, tanmateix, van comunicar que en el futur ingressarien altres fotografies que encara conserven al seu domicili particular.

Abast i contingut informatius

Actualment, aquest interessant fons fotogràfic està format per 387 imatges conservades en suports de plaques de vidre i cel·lulosa. La major part de les fotografies estan vinculades a Lloret de Mar: pescadors, festes, edificis... Però, per sobre de tot, l'Ernest Xifra fou un fotògraf retratista (hi ha una gran quantitat de retrats de lloretencs d'entre 1920 i 1950) i és a través d'aquesta vessant que podem adonar-nos d'algunes peculiaritats en el vestir d'aquella època: les faldilles llargues i cenyides de les dones dels anys vint, l'ús de gomina en els pentinats dels homes, la rigidesa dels vestits masculins...

Tot i que no s'ha pogut localitzar el quadern – guia que degué utilitzar Xifra a l'hora d'identificar numèricament les fotografies, sí que s'ha conservat en alguna placa l'anotació del número d'identificació i, fins i tot, la data específica de la imatge.

En conjunt, tot aquest fons ens ofereix una visió del passat de la nostra població a través de diverses temàtiques que hem agrupat de la següent manera:

– Els paisatges de marina

La bellesa dels paisatges de marina de Lloret van captivar a l'Ernest Xifra, que va voler recollir-los en nombroses imatges, com ho prova el testimoniatge d'algunes de les seves fotografies on es pot veure l'emblemàtica platja de Sa Caleta amb Es Vano i Es Cavall Bernat, les conegudes formes de les roques de Sa Carabera com també les platges de Canyelles, Fenals i Sa Boadella, entre altres.

Vista general de Lloret de Mar.

Retrat de noia desconeguda.

– L’oci i les festes tradicionals

Xifra va seguir i va viure amb intensitat totes les festes tradicionals lloretenques. En el cas de la processó de Santa Cristina, ens mostra instantànies de les barques marxant cap a l’ermita, dels vogadors, dels lloretencs esperant-se a la platja..... També recull imatges del típic Ball de Plaça, de la Festa Major i de les estones de divertiment de diferents persones entaulades en diversos bars i “xiringuitos” de la població.

“Ball de plaça” a la Plaça d’Espanya.

– Edificis i altres elements constructius

Cercant la bellesa, Xifra també va voler retratar interiors d’hotels majestuosos, d’habitacions amb mobiliaris elegants, i fins i tot, el seu propi laboratori on portava a terme el tractament i revelat de les imatges. Va immortalitzar el conegut “pont de ferro” de la Riera, les carreteres d’accés a la població, i fins i tot una curiosa façana de l’església parroquial amb rellotge de sol inclòs, abans de ser restaurada.

– Els retrats individuals

Per a tots els fotògrafs els retrats individuals eren una font d’ingressos immediata perquè ajudaven a sufragar les nombroses despeses en material que ocasionava la dedicació a la fotografia. Ernest Xifra va realitzar molts retrats individuals, entre els que cal destacar un bon nombre de gent uniformada (soldats, militars, carrabiners...); una gran quantitat de retrats de gent jove de la nostra població; i molts retrats infantils (nadons i primeres comunions).

– Els retrats de grups

A través dels retrats de grup, Xifra va poder recollir la imatge d’alguns personatges destacats del nostre poble en el moment en que treballaven: els grups de pescadors a Canyelles, els grups de caçadors descansant a l’era d’un mas, els grups de pagesos recollint el blat davant de Can Saragossa..... I també va deixar-nos constància dels moments d’oci i de lleure dels joves lloretencs: els equips de futbol, els banyistes...

Jugadors del S.F.Lloret.

– Sortides i excursions

En les seves sortides l’Ernest Xifra sempre portava la càmera de fotografar; i és per això que ens ha deixat el testimoniatge de la seva visita al Parc Güell de Barcelona, a la Presa del Pasteral, a les poblacions properes (Tossa, Blanes...) i a poblets de muntanya no identificats.

– La família

La família va esdevenir per Xifra una de les principals fonts d’inspiració. En primer lloc va fotografar la seva esposa, sola o amb altres familiars, i després –amb el naixement de les seves filles– va anar incorporant imatges d’elles a diferents etapes de la seva vida, de manera que aquest fons ens permet seguir la trajectòria de la família al llarg del temps.

Les nenes Xifra llegint.

Retrat de Conxita Xifra, filla del fotògraf.

Retrat de la família Xifra.

Fotografies:
Procedència SAMLM. Fons Xifra – Beneito (Cessió família Andrés – Rodríguez).

Fase de tractament preliminar:

Quasi la totalitat de les imatges que conformen aquest fons són negatius de plaques de vidre i, tot i que ens van arribar en condicions de conservació mitjanament acceptables, tant en aquest suport com en la cel·lulosa s'hi va detectar una certa acumulació de pols i brutícia. Òbviament, en aquestes condicions no es podia iniciar cap tasca de descripció d'imatges; sinó que calia planejar tot un seguit de feines preparatòries per tal que es pogués començar el procés de catalogació.

– L'anàlisi global del fons:

Després d'analitzar el conjunt del fons es va optar per respectar les anotacions en paper que havia enganxat el fotògraf Xifra a algunes de les plaques i es va decidir que es farien constar a la futura fitxa catalogràfica. També es respectaria l'ordre de col·locació de les imatges perquè això ens ajudaria a relacionar-les amb els diversos grups temàtics i perquè ens ajudaria a conèixer els diferents emplaçaments que fotografiava, alguns d'ells encara sense identificar.

– La neteja, la instal·lació i la ordenació numèrica:

De bon començament es va procedir a una primera neteja de les imatges, procurant eliminar la pols i la brutícia acumulada a cadascuna de les plaques. D'aquesta manera s'aconseguia una conservació més segura del fons i es procurava la destrucció de possibles focus de degradació del material.

A continuació es va protegir cadascuna de les imatges amb una camisa i es van instal·lar a dins d'una capsula adequada per a la conservació. I, finalment, s'atorgà a cadascuna de les imatges un número de referència i una signatura topogràfica que ens permetria identificar-les individualment en el moment de procedir a la digitalització i en el moment de descriure-la a la fitxa catalogràfica.

– La digitalització:

Aquest fons d'imatges, un cop realitzades totes aquestes tasques, ja estava en disposició de ser digitalitzat i positivat. Així, per a realitzar aquest treball es va contractar una empresa externa –DINSER– que, després d'acordar un procediment, unes condicions tècniques adequades i un pressupost ajustat, es va desplaçar fins a les nostres dependències per tal de realitzar aquest treball amb plenes garanties.

Autor: JDM.

Procés d'identificació numèrica de cadascuna de les plaques de vidre.

– La descripció:

Per a procedir a la descripció d'aquest fons s'ha elaborat una fitxa catalogràfica on s'estructuren els àmbits i els camps d'informació segons els criteris assenyalats a l'ISAD (G) – Norma Internacional de Descripció d'Arxius-, i a la normativa catalana NODAC. El processament informàtic de les dades es fa mitjançant el programa informàtic File Maker 8.5 que permet incorporar la informació a l'aplicació GIDAM que gestiona els diferents fons del Servei d'Arxiu Municipal de Lloret de Mar.

La tasca organitzativa i descriptiva l'ha realitzat Mercè Torrellas, tècnica d'arxius, que va comptar amb el suport i la col·laboració de "El Grup d'Amics de l'Arxiu" (persones grans de Lloret que s'ofereixen voluntàries per identificar personatges, indrets i espais que apareixen a diferents fons audiovisuals d'aquest Servei d'Arxiu Municipal).

La informació recollida s'ha incorporat a la fitxa descriptiva de la fotografia on es fa constar l'àrea d'identificació, l'àrea de localització, l'àrea de contingut, l'àrea de continent, les consideracions per a la reproducció i on es permet incrustar la imatge a baixa resolució per tal que pugui ser visualitzada a la mateixa fitxa catalogràfica.

Situació actual:

Avui, la documentació que conforma aquest fons està instal·lada en capsules adequades per a la conservació, a dins dels dipòsits del Servei d'Arxiu Municipal, que es mantenen a una temperatura i una humitat estable (16° C i 50% d'H.R.).

Cal fer constar, d'altra banda, que per aconseguir la correcta organització i descripció d'aquest fons, es va redactar un projecte d'actuació que ens va permetre acollir-nos a les subvencions que atorga la Subdirecció General d'Arxius de la Generalitat de Catalunya.

Conclusió:

Després d'haver enumerat amb detall el procediment que hem seguit per a la organització de tot aquest fons, és un bon moment per reflexionar sobre la naturalesa del treball. De fet, l'organització i la descripció del fons és només un instrument que busca un objectiu posterior: fer possible la recuperació de qualsevol tipus d'informació que tingui alguna vinculació amb aquest fons documental. En aquest sentit, la consecució dels dos màxims motius de la ciència arxivística es presenta com a conclusió lògica del procés indicat: la conservació i la protecció de la informació per tal que pugui ser llegada al futur, i l'accessibilitat ràpida, eficaç i assequible al fons per part de la població interessada. Només d'aquesta manera es pot donar per finalitzat el projecte. ■

Els lloretencs i l'assegurança a l'antiguitat

Carlos Macià Aldrich

En la nostra societat és normal protegir els nostres béns, assegurar la salut contra possibles malalties i fins i tot posar valor a la vida enfront de la mort. Però encara que sembla que aquest costum, o necessitat, sigui recent, no és així.

A la fi de l'edat mitjana ja era pràctica habitual cobrir els riscos del transport marítim i terrestre. A l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona es custodia la major part de manuals notariaus dels segles XIV a XVI, llibres on es recullen els contractes realitzats per homes de negocis de l'època, mitjançant els quals es van assegurar gran nombre d'operacions comercials.

En un estudi realitzat de la documentació continguda en aquests manuals, vam localitzar més de 160 referències a la vila de Lloret, als seus mercaders i comerciants, a les seves embarcacions i als patrons que les van comandar.

L'home des dels seus orígens sempre ha buscat la seguretat intentant trobar solucions que li permetessin salvaguardar els seus béns. Si investiguem en el tema descobrirem que la història de l'assegurança es remunta a èpoques molt anteriors a l'edat mitjana. Ja en les antigues civilitzacions trobem que s'utilitzaven pràctiques que constitueixen els inicis del nostre actual sistema assegurador. Al principi l'assegurança es contemplava, més que com un negoci, com una manera de compartir el risc, repartint-lo entre diverses persones, minimitzant així les pèrdues individuals.

Cap a l'any 1950 abans de Crist trobem a Babilònia el primer antecedent escrit, el Codi d'Amurabi, en el qual ja es preveia la indemnització per accidents de treball a través d'organitzacions de societats mútues, així com l'obligació de suportar de forma solidària les pèrdues causades en les caravanes al desert o la contribució de tots en la construcció d'un nou vaixell en substitució del destruït per una tempesta.

També a Egipte existia l'ajuda mútua entre socis d'una institució, i es feia front d'una manera mancomunada als costos dels ritus funeraris quan moria un associat.

L'any 900 després de Crist a Grècia trobem la Llei de Rodes per al comerç marítim, a partir de la qual es repartia el risc entre tots els propietaris de la mercaderia transportada en el vaixell.

També a Roma tenim exemple d'aquestes pràctiques en les associacions de militars, els quals aportaven una quota amb la qual tenien dret a una indemnització per cobrir les despeses de viatge per canvi de guarnició, en cas de retir o mort, i també en els Collegia Tenuiorum, Collegia Funeraria dels artesans, en els quals els participants gaudien de la seguretat constituïda per un fons format per l'Estat, pels mateixos beneficiaris i les herències deixades per socis morts.

El període que va des del segle XIV fins al XVII és l'època del desenvolupament i formació de l'assegurança, quan

apareixen les primeres institucions asseguradores en els rams de Marítim, Vida i Incendi, conseqüència del creixement del comerç i la necessitat derivada de donar protecció a comerciants i transportistes.

El primer contracte del qual es guarda testimoni escrit data de 1347 i es va realitzar a Gènova. Es va subscriure per al vaixell Santa Clara, en viatge des d'aquesta ciutat fins a Mallorca.

Aquest tipus de pactes, regulats segons normes de l'època, es formalitzava davant notari entre el mateix interessat, o un representant seu, i una persona o diverses agrupades en un sindicat, que assumien individualment o proporcionalment, tot o una part del risc assegurat, a canvi de la prima pagada o un percentatge d'aquesta. A Barcelona des de 1435 ja existia regulació jurídica per a aquest tipus d'activitats.

En aquells anys el comerç utilitzava com a mitjà més habitual de transport la via marítima. Als riscos propis de la navegació s'hi afegia la inseguretat provocada per l'actuació de corsaris i pirates, turcs i sarraïns principalment. Per tant, a més d'assegurar les embarcacions i les seves càrregues, també s'assegurava el possible pagament del rescat d'eventuals passatgers, davant la possibilitat que fossin capturats i sotmesos a esclavitud.

Davant el risc de ser presos, alguns viatgers prenen la precaució d'assegurar el pagament del seu alliberament, sense haver de recórrer per això al capital familiar, si n'hi havia, o a la intervenció de les organitzacions benèfiques creades amb aquest objectiu, un exemple de les quals era l'orde de la Mercè de Barcelona. La seva actuació en molts casos podia demorar-se per l'abundància de captius i l'escassetat de fons amb què actuaven.

També el bisbat de Girona va dur a terme accions de rescat: realitzava recaptacions benèfiques per tal de disposar de fons amb què poder redimir persones preses. Enric Claudi Girbal, en la seva obra *Els pirates i corsaris al bisbat de Girona*, ens proporciona informació sobre la redempció de cinc veïns de Lloret duta a terme pel bisbe gironí: Guillem Arnau, Joan Francès, Gaspar Milorant, Gaspar Garriga i Antoni Macià Durall.

En els manuals del notari de Barcelona Pere Sabata, en el tom 457/45, localitzem la còpia del contracte subscrit per Andreu Massot, mercader d'aquesta ciutat, a través del qual cobria el risc de pèrdua de la càrrega que havia de transportar la sagetia Nostra Senyora del Roser i Sant Simple, en la travessia que havia de fer des del port de Blanes fins al de Gènova.

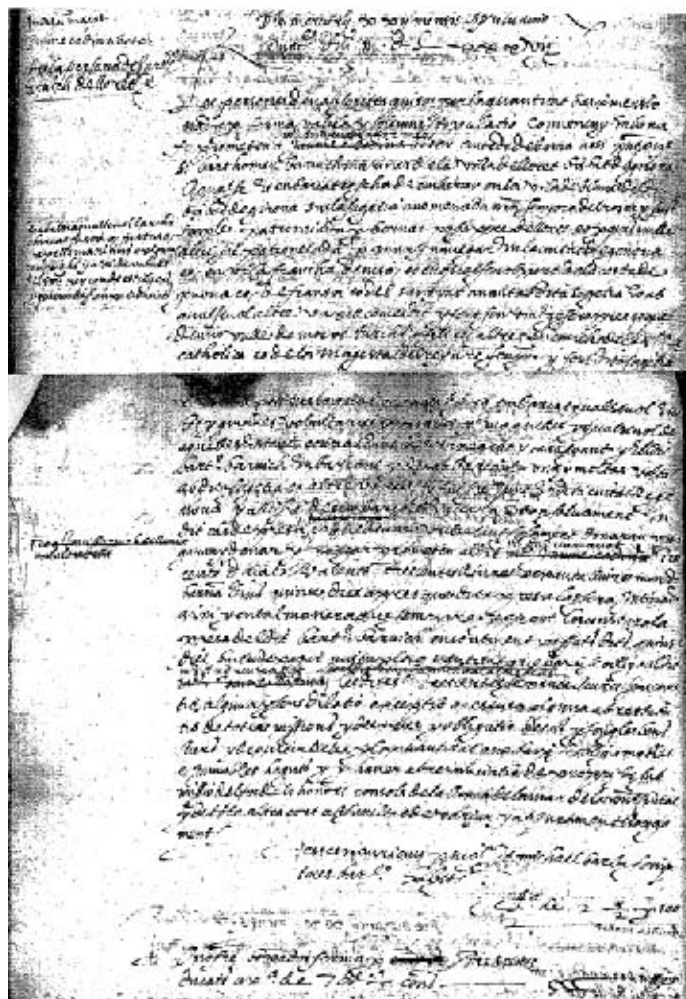
L'embarcació era comandada per Bernat Passapera, patró lloretenc, i a més de les mercaderies transportades, Andreu Massot va assegurar els riscos que podien tenir dos passatgers que feien el viatge en el vaixell: Juan Rocha i el també patró lloretenc Bartomeu Barnich.

Desconeixem els motius pels quals Bartomeu Barnich va embarcar a la sagetia Nostra Senyora del Roser i Sant Simple. Potser anava com a capità de reserva de l'embarcació, o potser feia el viatge per motius personals a fi de realitzar negocis propis. Però de ben segur Bartomeu Barnich, bon coneixedor dels riscos i perills existents en el mar Mediterrani en aquells anys per la seva experiència personal

al comandament d'embarcacions en altres travessies de cabotatge vorejant la costa mediterrània, va preveure el risc que correria en un trajecte tan llarg, i va haver de pactar amb Andreu Massot la contractació d'una assegurança que li garantís un alliberament ràpid en cas de captura.

El cost del rescat davant d'una eventual captura per part de pirates moros o turcs es va xifrar en 300 ducats, equivalents a 360 lliures barcelonines de l'època, i Onofre Boxados, home de negocis de Barcelona, assumia el risc total de l'assegurança. A continuació transcrivim íntegrament el text del contracte subscrit el 22 d'abril 1587 que afectava Bartomeu Barnich:

Les persones devall scrites quis cu per la quantitat baix mencionada per ferma valida y solemne stipulatio y en bona fe prometen a mo Andreu Massot mercader ciuteda de barna assi punt que si Barthomeu Barnich mariner de la villa de lloret bisbat de girona lo qual se es embarcat eo se ha de embarcar en la vila de blanes del dit bisbat de girona sus la sagetia anomenada nostra Senyora del roser y Sant simple patroneiada per Bernat Passapera de lloret eo per quis vulle altri sie patroneiada, eo ab altra qualsevol barcha o barcas fusta o fustas o vaxells maritims axi grans com xic y axi de vaxells del señor rey com de estrangers, per quis vulle sien patroneiat, per anar y navegar en la ciutat de genova eo en vilafancha de nisa eo en qualsevol part de la costa de genova eo de fransa eo del sanoyat anant ab dita sagetia eo ab qualsevol altre vaxell com es dit y fent son viatge sera pres eo que deu no vulle de moros turchs infels eo, altres enemichs de la Sta fe catholica eo de la magestat del rey nostre senyor y fent dita sagetia eo lo vaxell sus lo qual o quals se sera embarcat qualsevol escales y girades voluntaries y forsades y en aquelles y qualsevol de aquelles estant contractan descarregant y carregant y el dit Barthomeu Barnich embarcant y desembarcant una y moltes voltas ab dita sagetia eo altre vaxell y fins sie junt en dita ciutat de genova y alli sie desembarcat en terra a bon salvament. En dit cas de presa eo que deu no vulle tant solament donaran y pagaran y donar y pagar prometen al dit mo Andreu Massot tres cents ducats valents tres centes sexanta lliures moneda barna dins quinse dies apres que dita presa los sera intimada aixi y en tal manera que sempre y quant los constara la presa del dit Barthomeu Barnich en continent passats dits quinse dies sien de pagar quis cu per la quantitat que baix se obliga al dit Andreu Massot les dites tres centes sexanta lliures sens caustio alguna y sens dilatio exceptio o escusa alguna ab restitutio de totes missions y despeses y obligatio de tots y sengles bens llurs y de quis cu dells per la quantitat que baix se obliga mobles e immobles haguts y per haver ab renunciatio de propi for submissio del for dels honors consols de la lonja de la mar de la present ciutat y de tota altra cort ab facultat de variar y ab jurament llargament testes mauricius Puyol et Michael barba scriptores bar habitatores

Contracte subscrit el 22 d'abril de 1587

En anys posteriors a 1587 localitzem noves cites i referències sobre Bartomeu Barnich. Així, per exemple, en el protocol del notari de Barcelona Antoni Roure, en el tom 535 / 49, pàgina 74 (v), i amb data 26 de març de 1598, el trobem assegurant per 300 lliures barcelonines el vaixell, l'artilleria, els arreus i el Nolit d'un quarter de la pollakra la Mare de Déu del Roser i Sant Bonaventura, quarter del qual era propietari. La prima total abonada per aquesta assegurança va pujar a 15 ducats.

L'embarcació va partir de la platja de Lloret sota el comandament del patró lloretenc Miquel Campderà, amb destinació a València, portant una càrrega de ferro consignada a nom de Bartomeu Barnich. ■

Desconeixem com va ser la travessia fins a Gènova, però suposem que no va succeir cap contratemps important, ja que amb posterioritat no trobem cap menció a l'exigència del compliment del contracte anterior.

Lloretencs en el tràfic d'esclaus

Agustí Ma. Vilà Galí

Sempre he cregut que a Lloret de Mar ultra el capità Agustí Conill i Sala, avantpassat de l'autor d'aquest escrit, el meu rebesavi per raó del matrimoni de la seva filla Teresa amb el meu besavi Antoni Vilà i Balmanya, hi haurien hagut altres capitans lloretencs que, d'una manera o altra, havien exercit el comerç del tràfic d'esclaus, comerç que ara repugna a les nostres consciències però que en aquells temps era un tràfic totalment legal, que molts navegants aprofitaven, entre altres raons, en situacions que el transport i el comerç per mar travessava moments de penúria.

El desconeixement d'altres casos, tret del que acabem de recordar, pot ser perquè la documentació no ha arribat fins nosaltres, perquè s'hagi extraviat o perquè els descendents d'aquells lloretencs que ho exerciren han preferit mantenir-ho en l'oblit, per no posar en evidència uns parents que ho realitzaren.

El cas del capità Agustí Conill i Sala, que es tracta abastament en el meu llibre *Navegants i mercaders. Una nissaga marinera de Lloret*, va ser realment un intent fallit. Disposava de l'autorització del Capità General de l'Illa de Cuba, perquè amb el vaixell que comandava, la pollacra *San Francisco de Paula* podés, a mitjans de 1816, dirigir-se a les costes d'orientals d'Àfrica a carregar esclaus amb destinació a l'illa de Cuba. L'expedició va resultar fallida pel naufragi en el moment en què, carregada la nau amb 300 esclaus, iniciava la seva primera singladura, encara comandada pel pràctic que la conduïa fora del riu que havia remuntat, accident del qual no es va salvar cap esclau.

Es pot afirmar amb seguretat que en l'expedició de la pollacra *San Francisco de Paula* hi estava interessat el lloretenc Martirià Botet i Rosalts, cunyat del capità pel seu matrimoni amb Rosa Conill i Sala i, segurament, tots els parçoners que, com ell, havien participat a la fusta o que aportaren diners el fons expedicionari o mota, la major part gent de Lloret. Ho demostra el fet que volent Martirià Botet i Rosalts una justificació plena de les circumstàncies de la pèrdua de la nau, per poder reclamar a la companyia asseguradora, apodera el capità Carlos Rivera, resident a l'Havana, perquè demani al comandant de Marina d'aquella ciutat la instrucció d'un expedient declaratori dels testimonis presencials del naufragi del vaixell.¹

Fa uns mesos que ens va caure a les mans informació que tot indueix a creure que algun altre lloretenc també havia practicat aquella mena de comerç, llavors legal, com s'ha dit.

Albert Virella i Bloda, recentment traspasat, bon amic i col·lega en la recerca del nostre passat mariner, ell de Vilanova i la Geltrú, jo de Lloret de Mar, ens va deixar un plec de correspondència d'Antoni Surís, català establert a Cadis, que amb el seu permís vaig fotocopiar, la major part del qual es troba dipositat a l'arxiu municipal de Lloret de Mar, excepte unes poques cartes que em vaig reservar, per

si em podien ser útils per un article relacionat amb el nostre poble, fotocòpies que un cop emprades es reuniran amb les esmentades a l'arxiu de Lloret.

Entre les cartes retingudes n'hi ha tres, signades per Pere Gil, de Barcelona, dirigies a Antoni Surís a Cadis, de les quals les dues primeres es refereixen a una expedició que es preparava per anar a cercar esclaus a les costes d'Àfrica. Del contingut de la tercera sembla deduir-ne que un altre lloretenc es trobava al menys al corrent del negoci.

Antoni Surís lloretenc desplaçat a Cadis on estava involucrat en el negoci marítim, armador, consignatari, comerciant. El situem en aquella plaça andalusa a inici del segle XIX, circumstància que ens pot fer pensar que podia tractar-se d'un dels molts catalans, els nomenats expatriats, que abandonaren el Principat arran de la invasió napoleònica.

Pere Gil i Babot persona ben relacionada amb Lloret, principalment pel que fa a la seva participació en naus construïdes en les nostres drassanes, i per les seves nombroses actuacions com a fiador de pilots lloretencs en escriptures de caució, obligatòries per a la obtenció de la real patent de navegació.

Pere Gil i Babot va néixer a Tarragona el 15 de setembre de 1783 i morí a Barcelona el 10 de febrer de 1853. Era fill de Pau Gil i Roig, mestre de cases, i de Teresa Babot i Roig.

El seu fill Pau Gil i Serra, va ser autoritzat per recuperar diverses restes dels reis de la corona catalano-aragonesa que van ser extretes dels panteons de Poblet l'any 1836 i que el capellà de l'Espluga i altres veïns van recollir l'any 1837 al monestir, per on eren escampades.² Qui sap si això ho va fer amb l'ajuda dels resultats providents del tràfic d'esclaus del seu pare. Un altre descendent, dintre la tercera generació de Pere Gil i Babot, va ser Pere Gil i Moreno de la Mora, amic íntim del pintor Sorolla, fet del qual en dóna raó el company Sebastià Rusalleda en el seu llibre *Sorolla a Santa Cristina*.³

Pere Gil i Babot va participar en els vaixells següents construïts a Lloret, la fragata *Cristina*, el bergantí *Romano*, el quetx *Buenos amigos*, la pollacra *Concepción*, i possiblement altres vaixells de Lloret, encara que no en tenim constància: bergantí *Curro*, pollacra *San Antonio*, pollacra *Carmencita*, pollacra o bergantí *San Narciso*, pollacra *Unión* i pollacra *Cristineta*, tots ells de construcció lloretenca.⁴

Pere Gil i Babot era el factòtum de l'armador de Canet Joan Font i Fors, el qual junt amb els seus fills, Josep, Joan, Salvador i Narcís van ser propietaris de diverses naus, entre les quals la nau negra *Tellus*.

L'historiador de Canet Josep Rovira i Fors ens proporciona informació inapreciable relativa a l'organització d'una expedició d'esclaus, precisament amb el *Tellus*.

En data 21 de juliol de 1819, Pere Gil i Babot, des de Barcelona, envia una carta a Joan Font i Fors que es troba a Canet. Pere Gil explica a Font que després de parlar més de quatre hores amb "el subjecte", que ja devia conèixer el de

2 CATALANA DE GAS S.A., *Hospital de Sant Pau*. Martín Editor, Barcelona 1990, p.29

3 RUSCALLEDA I GALLART, Sebastià, *Sorolla a Santa Cristina*, Obreria de Santa Cristina, 1993, p.

4 CATALANA DE GAS, *Ibiem*, p. 23

1 VILÀ I GALÍ, Agustí Ma., *Navegants i mercaders. Una nissaga marinera de Lloret*, Publicació núm. 4 de Club Marina "Casinet", Lloret de Mar, 1989, p-30-39.

por Jn Antonio Surís
Cádiz. Barcelona 1.º Enero 1820.

Muy Sr. mio: Es en mi poder la sumada de M de M del veniduo con la Sa. de la letra de P. 500... contra de este Sr. Ignacio Regés, y por consiguiente me refiero al contenido de mi anterior, en que su. se a M el vicio de la Sr.

Acompaño a M adjunto la factura del importe de la expedición del bergantín Cristina, pag.º Fabregas, p.º la costa de África, y el conocimiento de los 16.000 pesos fuertes columnarios embarcados en el mismo, y que pueda M hacerlos presentar a esos aseguradores p.º su interés y conformidad, dándome después el correspondiente aviso p.º mi gobierno.

Y encerramos lo referido a M en a fecho referido de servir
J. A. M. D.
D.º Bas

Canet, ha arribat a un acord sobre la projectada expedició, acord que detalla minuciosament.

El dia 28 de març de 1820 se signe el contracte, molt extens i detallat, que consta de 12 articles, entre Pere Gil i Babot en nom propi i dels demés interessats en el bergantí, per una part i, per altra, Cristòfol Roig i Antoni Milà de la Roca, els quals, segons es desprèn del contingut del contracte, devien ser, a la vegada, participants en l'expedició i noliejadors del vaixell, el bergantí *Tellus*.

Segons aquella carta el capità del *Tellus* serà un tal Josep Botet, de Palamós, que actuarà de capità, pilot i mestre amb una retribució de 100 duros mensuals i el 7% del producte de l'expedició. Un fill de Joan Font i Fors, en Joan, ocuparà la plaça de segon pilot amb un salari de 100 duros mensuals més 3 duros per cada esclau dels que arribaran a l'Havana. Al tercer pilot i al nostramo els donaran 60 duros mensuals més 1,5 duros i 1 duro respectivament per cada esclau que arribi a l'Havana. L'expedició s'havia de dirigir a les costes de Moçambic, ruta arriscada perquè calia doblar el cap de Bona Esperança, o de les Turmentes en el seu viatge a l'illa de Cuba.

Antoni Milà de la Roca, que participa a l'expedició amb una aportació de 10,000 pesos forts, exigeix que el seu fill, també Antoni Milà, s'embarqui en qualitat d'escrivà amb un salari mensual de 60 pesos forts, més un peso per cada esclau que arribi sà i estalvi al port de destinació.

Antoni Milà de la Roca devia pertànyer a una nissaga d'armadors de vaixells dedicats al tràfic d'esclaus, perquè

conta que un vaixell armat pel seu germà, Josep Milà de la Roca, desembarca el 1797 un carregament d'esclaus africans a Buenos Aires, el qual, per altra banda, sembla que fou soci i col·laborador de Josep Xifré, d'Arenys de Mar.⁵

De la primera carta de les esmentades entre Pere Gil i Antoni Surís, de data primer de gener de 1820 extractem el paràgraf següent.

... Acompaño a Vm. adjunto la factura del importe de la expedición del bergantín Cristina, Capitán Fàbregas, para la Costa de Africa, y el conocimiento de los 16.000 pesos fuertes columnarios⁶ embarcados en el mismo para que pueda Vm. hacerlos presentar a esos aseguradores para su interés y conformidad, dándome después el correspondiente aviso para mi gobierno.

El bergantí *Cristina*, que s'esmenta en les dues cartes, prové possiblement de la transformació d'una fragata del mateix nom de 140 tones, construïda a Lloret l'any 1814 pel mestre d'aixa Joaquim Ribas i pel mestre calafat Josep Macià.

Segons la informació que consta en l'Escrivania de Marina de Barcelona la nau va ser contractada per Jaume Vilallonga i Sebastià Bas; això no vol pas dir que Pere Gil i Babot, no hi participés, ja que podria donar-se el cas que els dos

⁵ ROVIRA I FORS, Joan, *El bergantí negrer "Tellus"*, L'Avenç, núm. 75/octubre 1984, p. 52(804)-55(807)

⁶ Peso columnario: dit de la moneda al revés de la qual apareixen dos hemisferis coronats sobre les ones de la mar, i als costats, les columnes d'Hèrcules (d'on li ve el nom). Introduïda per Felip V (1732) fins que Carles III la substituï per la de tipus bust. Gran Enciclopèdia Catalana, v. 5. p. 368.

José M. Antonio Surís
Cádiz. Barcelona 12 Febrero 1820

Muy Sr. mio: Son en mi poder las tres apreciadas de Vm. de 18, 25, y 28 Enero pp. Con la primera me acusa Vm. el recibo del conocimiento de los 16.000 en efectivo, que se embarcaron en el Cristina, y la factura de los varios renglones que forman la expedición a la Costa de Africa, que está bien manifiesto Vm. a los SS. Aseguradores para que rubricándolo, se quede enteramente conforme.
En orden a la segunda, ya Vm. habrá visto que no pudiendo salir el Sr. Maximiliano, resarcí la suma orden a 300\$ que me había...

parçoners esmentats actuessin en nom de Gil, si be d'aquesta circumstància no se'n ha trobat evidència documental. A més en la relació de vaixells lloretencs armats per Pere Gil i Babot, figura en primer lloc una nau amb el nom de *Cristina*.

La segona carta és de data 12 de febrer de 1820 el primer paràgraf de la qual és com segueix:

... *Muy Sr. Mio: Son en mi poder las tres apreciadas de Vm. de 18, 25 i 28 de enero próximo pasado. Con la primera me acusa Vm. el recibo del conocimiento de los pesos 16.000, en efectivo, que se embarcaron en el Cristina, y la factura de los varios renglones que forman la expedición a la Costa de Africa, que está bien manifiesto Vm. a los SS. Aseguradores para que rubricándolo, se quede enteramente conforme.*

Pel contingut d'aquestes dues cartes sembla evident que els dos personatges, un des de Cadis i l'altre des de Barcelona estan implicats, d'una manera o altra en nova expedició negra.

En la tercera carta, de data 19 de novembre d'aquell mateix any de 1820, llegim: ... *En punto al Cristina me escribió estos días pasados el amigo D. Jayme Vilallonga, refiriéndose a avisos de San Feliu de Guixols, de que había llegado en la Habana; pero yo no he recibido ninguna noticia y supuesto que Vm. tampoco la tiene, me persuado de que no será verdad....* Hem de creure que Jaume Vilallonga estava també implicat en el negoci? És molt possible.

El lector es pot preguntar el per què de la coincidència de dates entre el viatge que preparava Pere Gil amb Joan Rovira i Fors i el que devien preparar, entre d'altres, entre el propi Pere Gil i Babot i Antoni Surís, els dos coincidents quasi en les mateixes dades.

Si fem un repàs sobre el tema del tràfic d'esclaus sabem que pel tractat de 22 de setembre de 1817 entre Espanya i Anglaterra, que abolia el tràfic de negres al nord de l'equador. i a partir del 30 de maig de 1820 l'abolició es feia extensiva a les costes del sud, on hi havia els principals establiments per a la compra i venda d'esclaus africans. Aquesta prohibició no tindria efecte fins a cinc mesos

següents per a embarcacions negreres que s'havien fet a la mar abans del 30 de maig.⁷

Era doncs lògic que Pere Gil i Babot i els seus col·laboradors es donessin pressa, per que els vaixells que havien d'intervenir en les dues expedicions programades es fessin a la vela quan abans possible de la data del 30 de maig de 1820.

Malgrat aquesta prohibició del tràfic d'esclaus l'esclavitud continuà en vigor, encara un munt d'anys, la pràctica de l'esclavitud, que a Cuba no s'abolia fins l'any 1886. Malgrat que moltes persones, sobre tot quan es devia tractar d'esclaus pel servei domèstic de les famílies se'ls tenia certes consideracions, no deixaven de ser considerats com un objecte, un objecte que podia ser comprat i venut i, fins i tot, empenyorat.

Per acabar es transcriu una part del document de compra venda d'un esclau negre: la societat que ven l'esclau Anonio Congo fa constar entre altres termes: ... *un negro nuestro esclavo nombrado Antonio Congo, y que lo vendemos por cautivo sujeto a servir sin acción resolutive, y libre de gravamen como constará al final por certificación del anotador de hipotecas, en precio de 300 pesos que del comprador tenemos recibidos en reales efectivos de contado que nos damos por entregados a nuestra satisfacción.*⁸

Com a corol·lari del que s'exposa sembla provat que, a banda d'Agustí Conill i Sala, hi hagueren a Lloret altres armadors i comerciants que es lucraren del comerç del tràfic d'esclaus, entre els quals podem esmentar Martirià Botet, Antoni Surís i Jaume Vilallonga. És molt possible que n'hi hagi hagut d'altres i, per tant, només estem a l'espera que nous investigadors descobreixin els seus noms i cognoms entre la molta informació que es conserva als arxius del nostre país. ■

7 FRADERA, Joseph Ma., *Indústria i mercat*, Ed. Crítica, S.A. Barcelona, 1987, p.65

8 VILA GALÍ, Agustí Ma., *Navegants i mercaders. Una nissaga marinera de Lloret*, publicació núm. 4 del Club Marina "Casinet", Lloret de Mar 1989, p. 110-

Treball de recerca

Marta Schilling i Margelí

Sovint la imatge que es projecta de Lloret no transmet tota la riquesa del nostre municipi. Per això a l'hora de triar el tema del meu treball de recerca tenia una idea clara: volia que fos un tema del poble, per poder mostrar algun aspecte poc conegut. De seguida em va venir al cap la festa de Santa Cristina, que podia explicar-se des de diferents punts de vista: el rem i la regata del s'Amorra Amorra, el Ball de Plaça, l'estofat a la plaça del Pi...; tot de tradicions que vénen de molt lluny i que, tot i que han canviat al llarg dels anys, mantenen encara l'esperit i són el centre de la nostra Festa Major. El meu objectiu primordial era veure d'alguna manera quina ha estat l'evolució d'aquesta festa i, per tant, quins trets encara es mantenen. Vaig pensar que una figura que es manté al llarg de la història de Lloret és la de l'obrer de Santa Cristina, representada any rere any per quatre noies. Així doncs, l'obrer seria el fil conductor del meu treball.

Tot i la importància de la recerca bibliogràfica –que vaig poder extreure principalment de dos llibres: *El Llibre de Santa Cristina* (Pons i Guri, 1977) i *El Llibre del ball de plaça i l'Obreria de Santa Cristina* (Domènech i Moner & Joan i Nebot, 2006)–, volia que el treball fos un reflex de les anècdotes i les vivències reals de la gent. Per això vaig voler

parlar amb algunes antigues obreres i també amb les noies que ho havien sigut aquell mateix any. Aquestes anècdotes apareixen al llarg del treball tot i que la història se centra en l'experiència de dues obreres. La base treball és una mena de novel·la protagonitzada per una noia de vint-i-dos anys que escriu la carta a l'Obreria per demanar de ser obrera i troba en un antiquari el diari personal d'una noia de 50 anys enrere, en què parlava de la festa de Santa Cristina i de la seva experiència com a obrera. De manera que les dues històries em servien per a comparar les dues èpoques. Vaig decidir-me a fer-ho en primera persona, pensant que potser així podria explicar millor el que sentien que, de ben segur, per elles era el més important.

Aquesta recerca ha estat possible gràcies a totes les persones que m'han atès contestant les entrevistes o fent-me arribar informacions i idees per completar-la: Salvador Palaudelmàs, Joan Domènech, Montserrat Carles, Montserrat Garriga, Dolors Serra, Carme Bertran, Cristina Lloveras, Quim Fàbregas, Associació d'Antigues Obreres i tota la gent que ha col·laborat contestant enquestes o aportant elements que han fet créixer el treball més enllà del que jo en un principi esperava. ■

Autor: A. Comas.

El dia 4 de març es va fer l'acte d'entrega del premi Sesmond. La guanyadora, Marta Schilling i Margelí, no va poder assistir a la recollida del premi; i aquestes fotografies recullen l'acte d'entrega del premi a les dues finalistes: Sandra Pastor Expósito, i Sheila Ruiz Sánchez.

Un plànol de Lloret de l'any 1826

Montserrat Xirgu i Encesa

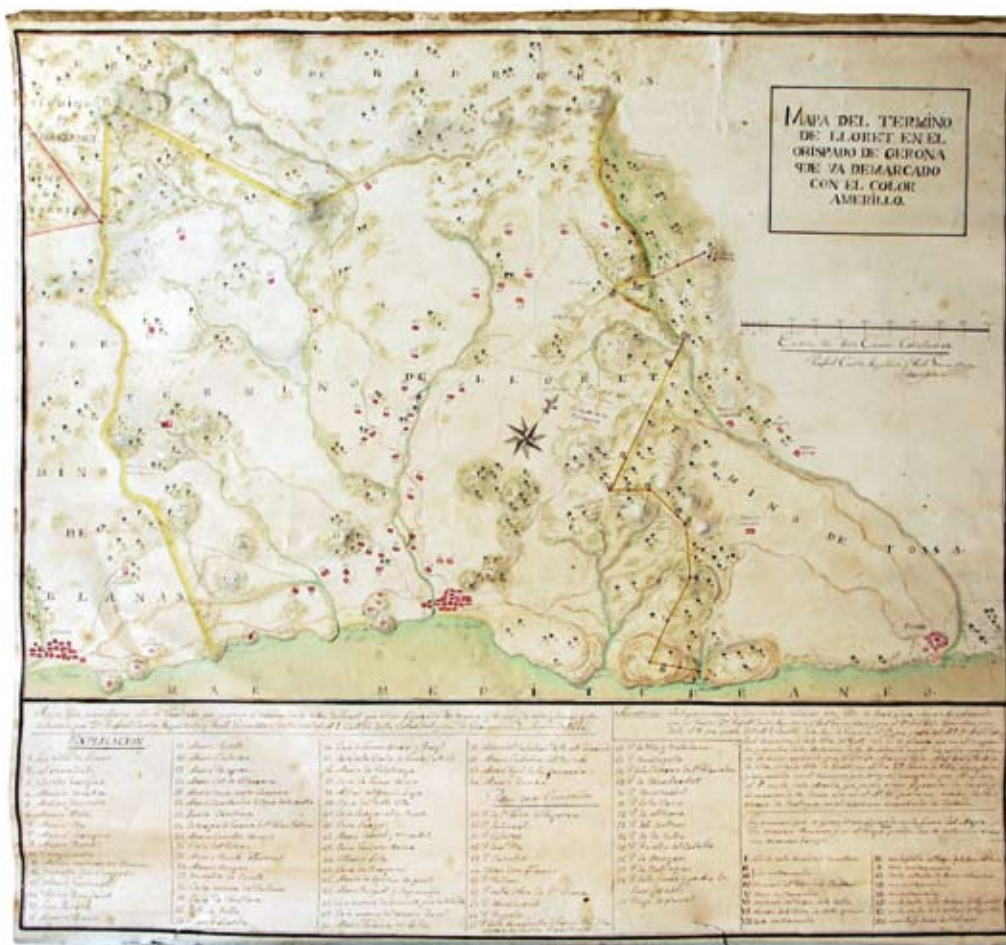
Com passa sovint, la troballa del plànol que us presentem, titulat “*Mapa del termino de Lloret en el obispado de Gerona, que va demarcado con el color amarillo*”, va ser producte de l'atzar.

Fou en motiu de la meva participació a la Jornada d'Onomàstica, que es va celebrar a Lloret de Mar el dia 16 d'octubre de l'any passat, quan vaig demanar al capítol de la catedral de Girona una reproducció i una autorització d'ús d'un plànol de Lloret, pintat a principis del segle XVIII, i que es troba encolat al final d'un llibre de la pabordia de Novembre: “*Cabreu de Lloret tomo primero, sacado a luz de los originales del Archivo de la Catedral por el señor canonigo Campillo*”. De fet, aquest mapa ja s'ha donat a conèixer en diferents articles i publicacions, però em resultava molt útil per il·lustrar les explicacions de la meva ponència.

De seguida vaig comptar amb la col·laboració de l'arxiu de la catedral de Girona que van enviar-me l'autorització d'ús i un CD on havia de trobar la imatge digitalitzada del plànol que havia demanat. Però quina va ser la meva sorpresa quan

en voler obrir el fitxer informàtic del CD em va aparèixer a la pantalla de l'ordinador el plànol que us presento. Un mapa de Lloret, fins ara desconegut, elaborat per l'arquitecte i geòmetra Rafael Canta el 30 de juny de 1826. El plànol és ple de detalls interessants. Si l'analitzeu amb atenció, podreu identificar un munt de termes i denominacions populars que formen part de la nostra toponímia: la collada de les Palomeres, el turó d'en Forners, el puig Montbarbat... També s'indica, a les “explicacions” que figuren a la part inferior del mapa, el nom d'una cinquantena de masos del nostre terme municipal, com ara: Can Saragossa, Cal Monjo, Mas d'en Buch, Mas Bohigas, Mas Mateu (anotada com casa de la viuda de Juan Callicó), Can Sargues o Mas Creixell. A més a més, podeu localitzar referències sobre l'ermita de Santa Cristina i l'ermita de les Alegries (que llavors encara era coneguda com l'església vella).

En definitiva, doncs, es tracta d'un document molt interessant que ens permet analitzar quina ha estat l'evolució d'alguns noms tradicionals en el nostre municipi. Certament, els arxius encara ens deparen moltes sorpreses! ■

Procedència: Arxiu del Capítol de la Catedral de Girona. Pabordia de novembre. Tots els drets reservats.

Edició i coordinació: Servei d'Arxiu Municipal de Lloret de Mar.

Redacció: C. Josep Lluhi, 24, 1r - Tel. 972 368 457 - Fax 972 373 181 - a/e: arxiu@lloret.cat - www.lloret.cat/arxiu.

Consell de redacció: M. Antònia Batlle, Joaquim Daban, Joan Domènech, Jordi Padilla, Ignasi Riera i Agustí M. Vilà.

Assessorament lingüístic: Oficina de Català de Lloret de Mar.

Impressió: Arts Gràfiques Cantalozella, SA. Tiratge: 1.500 exemplars. Dip. Legal: Gi-1.417/2003.

Amb el suport de:

Diputació de Girona